

اردیبهشت ۱۴۰۱
مسلسل: ۱۸۱۸۵

بررسی راهکارهای بهبود وضعیت گردشگری در مواجهه با کرونا

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۸۱۸۵

کد موضوعی: ۲۷۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی راهکارهای بهبود وضعیت گردشگری در مواجهه با کرونا

نام دفتر: مطالعات فرهنگ و آموزش

تهیه و تدوین: ندا زرنریان

ناظران علمی: موسی بیات، کامیل قیدرلو

اظهار نظر کننده: ایمان تهرانی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. کووید - ۱۹

۲. گردشگری

۳. مطالعه تطبیقی

۴. سازمان‌های جهانی

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۲/۷

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	خلاصه مدیریتی
۲.....	مقدمه
۳.....	۱. گردشگری بین‌المللی و کووید - ۱۹.....
۳.....	۱-۱. اثرات کووید - ۱۹ بر صنعت گردشگری.....
۵.....	۱-۲. روندهای آتی گردشگری به روایت سازمان جهانی جهانگردی.....
۷.....	۱-۳. روندهای آتی گردشگری به روایت شورای جهانی سفر و گردشگری.....
۹.....	۲. گردشگری در جمهوری اسلامی ایران و کووید - ۱۹.....
۹.....	۲-۱. ترسیم وضعیت گردشگری ایران در زمان بحران به روایت شورای جهانی سفر و گردشگری.....
۱۱.....	۲-۲. ترسیم وضعیت گردشگری ایران در زمان بحران به روایت وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی.....
۱۵.....	۲-۳. عملکرد ایران برای تعدیل اثرات ناشی از شیوع کووید - ۱۹ بر صنعت گردشگری.....
۱۶.....	۲-۴. روندهای آتی گردشگری کشور به پیش‌بینی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی.....
۱۷.....	۳. پیشنهادهای سازمان‌های جهانی در ارتباط با باز زنده‌سازی گردشگری.....
۱۷.....	۳-۱. پیشنهادهای کلی سازمان جهانی جهانگردی برای احیای گردشگری.....
۱۹.....	۳-۲. پیشنهادهای سازمان جهانی جهانگردی برای احیای گردشگری به تفکیک بخش.....
۲۲.....	۳-۳. راهکارهای کوتاه‌مدت و بلندمدت بانک جهانی برای احیای صنعت گردشگری.....
۲۵.....	۴. مرور تجارب جهانی.....
۲۵.....	۴-۱. اقدامات کشورها به گزارش سازمان جهانی جهانگردی.....
۲۸.....	۴-۲. اقدامات کشورها به گزارش سازمان همکاری و توسعه اقتصادی.....
۳۲.....	۴-۳. اقدامات کشورها به گزارش شورای جهانی سفر و گردشگری.....
۳۸.....	جمع‌بندی و پیشنهادها.....
۴۴.....	منابع و مآخذ.....

بررسی راهکارهای بهبود وضعیت گردشگری در مواجهه با کرونا

خلاصه مدیریتی

بنابه گزارش‌های سازمان جهانی جهانگردی اگرچه وضعیت گردشگری رو به بهبود است، اما میزان نرخ‌های رشد ثبت شده همچنان در مقایسه با وضعیت قبل از شیوع بیماری کرونا چندان چشمگیر نیست. به‌عنوان مثال شمار گردشگران بین‌المللی به گفته این سازمان در سال ۲۰۲۱ نسبت به سال گذشته حدود ۴ درصد افزایش داشته است. این در حالی است که در قیاس شمار گردشگران سال ۲۰۲۱ با سال ۲۰۱۹ - یعنی زمان پیش از همه‌گیری ویروس کرونا - هنوز ۷۲ درصد اختلاف وجود دارد. درخصوص درآمدها نیز وضعیت مشابه است؛ در سال ۲۰۲۱ درآمد صادراتی حاصل از گردشگری بین‌المللی برابر با ۷۰۰ میلیارد دلار بوده در حالی که در سال ۲۰۱۹ این شاخص برابر با ۱/۷ تریلیون دلار بود.

به هر حال، پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد که این روند رو به رشد در سال ۲۰۲۲ ادامه خواهد یافت (۳۰ تا ۷۸ درصد رشد قابل پیش‌بینی است). براساس نظرسنجی انجام شده توسط سازمان جهانی جهانگردی، بازگشت به وضعیت عادی قبلی تا سال ۲۰۲۴ به درازا خواهد کشید (نظر ۶۳ درصد از خبرگان شرکت‌کننده در این نظرسنجی). در این میان، ۵۳ درصد از شرکت‌کنندگان در نظرسنجی معتقدند که گردشگری داخلی نقشی کلیدی در این باز زنده‌سازی جریان سفر خواهد داشت. علاوه بر این، توجه به مقاصد آشنا و نزدیک، افزایش توجه به پایداری، فعالیت در فضای باز، افزایش هزینه‌کرد سفر، توجه به مسائل بهداشتی و توجه به فناوری در عرضه و تقاضای گردشگری ازجمله روندهای قابل تصور در حوزه گردشگری به اذعان سازمان‌های بین‌المللی است.

در این میان، گردشگری در جمهوری اسلامی ایران نیز به‌شدت آسیب دیده است. تا جایی که به گزارش شورای جهانی سفر و گردشگری درآمدهای حاصل از گردشگری ورودی به کشور حدود ۸۶ درصد و درآمد حاصل از گردشگری داخلی حدود ۴۴ درصد در بین سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۹، کاهش داشته است. به گزارش وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی بیشترین میزان خسارت درخصوص مراکز اقامتی (۵۴ درصد) بوده است. در استان‌های مختلف، خراسان رضوی با ۴۶,۲۳۲ میلیارد ریال بیشترین میزان خسارت در صنعت گردشگری را متحمل شده است. بدین جهت، اقداماتی همچون امهال مالیات‌ها، بازپرداخت اقساط، قیوض حامل‌های انرژی و حق بیمه، ارائه تسهیلات، اجرای پروتکل‌های بهداشتی، راهاندازی کمیته مقابله با بیماری کرونا، نظارت بر تأسیسات گردشگری برای رعایت پروتکل‌ها، استرداد وجوه رزرو خدمات گردشگری و غیره ازجمله اقدامات مورد پیگیری در کشور بوده است.

اما سازمان‌های معتبر بین‌المللی صنعت گردشگری همچون سازمان جهانی جهانگردی به ارائه پیشنهاد‌های کلی برای بهبود وضعیت گردشگری مبادرت ورزیده‌اند. تأمین نقدینگی و حمایت از مشاغل، بازایی اعتماد از طریق رعایت بهداشت و ایمنی، همکاری میان بخش‌های عمومی و خصوصی، بازگشایی مرزها با مسئولیت‌پذیری، هماهنگ‌سازی پروتکل‌ها و فرایندها، توجه به مشاغل دارای ارزش‌افزوده به‌واسطه فناوری‌های نوین و نوآوری و پایداری به‌عنوان یک روند جدید، محورهای مورد توجه سازمان جهانی جهانگردی بوده‌اند. شورای جهانی جهانگردی نیز با طرح ۶ محور و زیرمجموعه‌های آن به مجموعه راهکارهای کوتاه‌مدت و بلندمدتی توجه داده است؛ تطبیق یافتن با وضعیت به‌وجود آمده، تعدیل ارتباطات و ترفیعات سفر، حمایت‌های مالیاتی و حفظ مشاغل، کمک‌های مالی و تسهیلات، آموزش/ ارتقای مهارت برای حفظ مشاغل و بهبود رقابت‌پذیری، برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری برای احیا، حمایت از پایداری گردشگری. علاوه بر این، در متن گزارش حاضر به راهکارهای کشورهای مختلف با گزارشگری سازمان جهانی جهانگردی، بانک جهانی و شورای جهانی سفر پرداخته شده است.

شروع احیای سفر از گردشگری داخلی، تسهیل ورود گردشگران از کشورهای همسایه، منطقه و شرکای راهبردی، حمایت از کسب‌وکارهای موجود یا توسعه کسب‌وکارهای جدید گردشگری، مهارت‌آموزی و آموزش، استفاده از فناوری و نوآوری و پایداری صنعت گردشگری، محورهای اصلی است که در جمع‌بندی گزارش مورد توجه قرار گرفت. در این میان، راه‌اندازی صندوق حمایتی - توسعه‌ای گردشگری، تعریف یارانه سفر برای گردشگران داخلی، تعریف مشوق یا معافیت مالیاتی برای عرضه‌کنندگان داخلی، تعریف جایزه صادراتی برای آژانس‌های مسافرتی واردکننده گردشگر به کشور، حمایت از فعالیت‌های حوزه گردشگری در برابر نوسانات نرخ ارز، ارائه تسهیلات با اولویت استارت‌آپ‌ها و کسب‌وکارهای نوآورانه، تهیه «طرح جامع گردشگر کشور»، افزایش اعتبارات قانونی در زمینه تبلیغات گردشگری، استفاده از درآمدهای مالیاتی برای توسعه زیرساخت‌های گردشگری و همچنین تخصیص درصدی از درآمد حاصل از روادید در کشور برای توسعه زیرساخت‌های گردشگری از جمله مواردی است که می‌توان در قالب قانون مورد پیگیری قرار داد.

مقدمه

شیوع بیماری کرونا در سطح بین‌المللی صنایع مختلف را با آسیب‌های جدی مواجه کرده است. در این میان، صنعت گردشگری که ماهیت آن بر اصل جابه‌جایی بنا شده به‌نسبت خسارات بیشتری را متحمل شده است. بدین جهت، گزارش پیش رو با هدف شناسایی راهکارهایی در جهت تعدیل شرایط به‌وجود آمده و بهبود وضعیت گردشگری کشور با توجه به بحران موجود، تدوین شد. در شناسایی این راهکارها، از رویکرد تطبیقی استفاده و سعی شده است به پیشنهاد‌های سازمان‌های بین‌المللی مرتبط و همچنین

رصد تجارب کشورهای متفاوت به صورت هم‌زمان توجه شود. از این رو، گزارش در چهار بخش اصلی تنظیم شد؛ ترسیم وضعیت گردشگری بین‌المللی در مواجهه با شیوع کرونا، ترسیم وضعیت گردشگری در جمهوری اسلامی ایران در مواجهه با کرونا، پیشنهادهای سازمان‌های جهانی برای احیای صنعت گردشگری و مرور تجارب جهانی.

۱. گردشگری بین‌المللی و کووید - ۱۹

در این بخش، به مرور وضعیت گردشگری در سطح بین‌المللی از گذر تأثیرات شیوع بیماری کووید - ۱۹ خواهیم پرداخت. علاوه بر این، روندهای آتی گردشگری با توجه به وضعیت به وجود آمده و از منظر سازمان‌های بین‌المللی معتبری همچون سازمان جهانی جهانگردی و نیز شورای جهانی سفر و گردشگری مورد توجه قرار خواهد گرفت:

۱-۱. اثرات کووید - ۱۹ بر صنعت گردشگری^۱

با تسریع در فرایند واکسیناسیون جهانی، کاهش محدودیت‌های ورود به کشورها و در نتیجه افزایش اعتماد مسافران، تقاضای سفر افزایش یافته است. در این میان، سرعت نامتوازن روند بهبودی صنعت گردشگری در مناطق مختلف جهان به دلیل تفاوت در اعمال میزان محدودیت‌ها، نرخ واکسیناسیون و سطح اعتماد متفاوت برای سفر در کشورهای مختلف است. بنابر آخرین داده‌های منتشر شده از سوی سازمان جهانی جهانگردی، شمار گردشگری بین‌المللی در سال ۲۰۲۱ نسبت به سال ۲۰۲۰، افزایش ۴ درصدی را تجربه کرد؛ یعنی میزان گردشگران بین‌المللی از ۴۰۰ میلیون نفر در سال ۲۰۲۰ به ۴۱۵ میلیون نفر در سال ۲۰۲۱ رسیده است. این در حالی است که بنابه تخمین‌های صورت گرفته هنوز ورودی‌های گردشگری بین‌المللی ۷۲ درصد کمتر از سال قبل از همه‌گیری بیماری کووید - ۱۹ (سال ۲۰۱۹) است. به کلامی دیگر، اگر سال ۲۰۲۰ را به عنوان بداقبال‌ترین سال برای گردشگری بین‌المللی به شمار آوریم - با ۷۳ درصد افت در میزان گردشگران بین‌المللی - سال ۲۰۲۱ سال بحرانی متوالی دیگری به شمار می‌رود که صنعت گردشگری آن را تجربه کرده است.

در میان مناطق مختلف جهان،^۲ دو منطقه اروپا و آمریکا به ترتیب با ثبت رشدهای ۱۹ و ۱۷ درصدی توانسته‌اند عملکرد مثبتی را در سال ۲۰۲۱ در احیای صنعت سفر خود با توجه به شیوع بیماری کووید - ۱۹ ثبت نمایند. این در حالی است که برآوردها نشان می‌دهد که عملکردهای یاد شده همچنان ۶۳ درصد

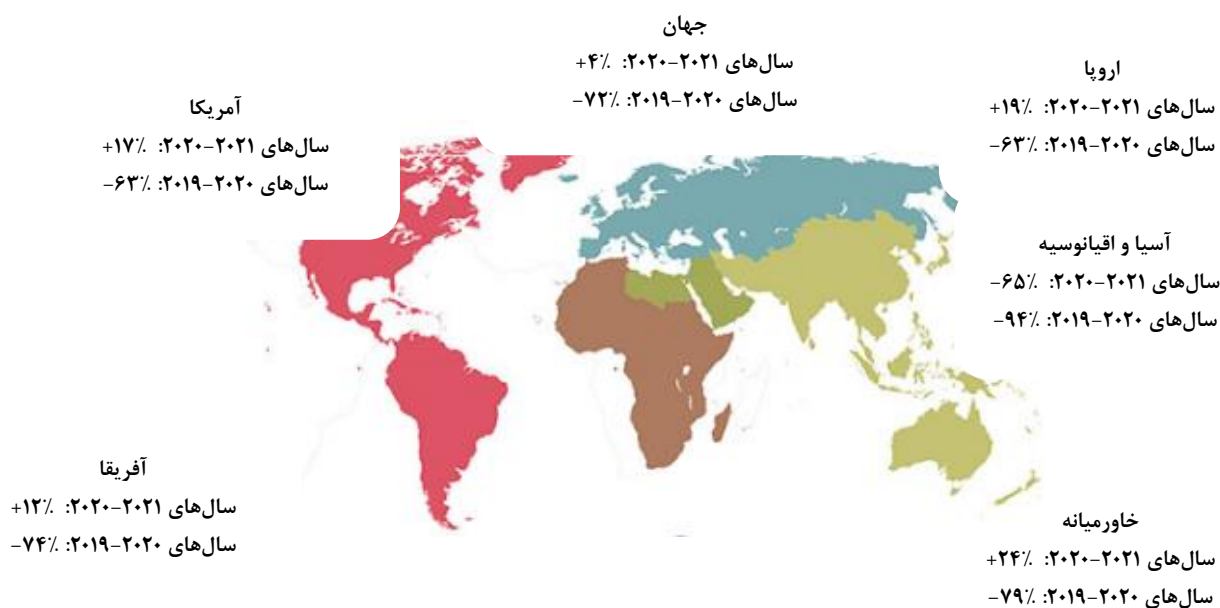
۱. ر.ک:

<https://www.unwto.org/impact-assessment-of-the-covid-19-outbreak-on-international-tourism>

۲. باید توجه داشت که منطقه‌بندی مورد نظر سازمان جهانی جهانگردی منطبق با منطقه‌بندی جغرافیایی متداول نیست. برای اطلاع از نحوه طبقه‌بندی مناطق بنابه نظر سازمان جهانی جهانگردی به گزارش‌های توریسم هایلایت (Tourism Highlight) این سازمان مراجعه فرمایید.

کمتر از جایگاه پیشین مناطق یاد شده در صنعت سفر است. منطقه آفریقا در سال ۲۰۲۱ نسبت به سال ۲۰۲۰، ۱۲ درصد و منطقه غرب آسیا، ۲۴ درصد رشد داشته‌اند. اگرچه هنوز به ترتیب منطقه آفریقا نسبت به عملکرد سال ۲۰۱۹ (سال قبل از شیوع کرونا) ۷۴ درصد و منطقه غرب آسیا، ۷۹ درصد کاهش را ثبت کرده‌اند، اما روندهای گردشگری ورودی به منطقه آسیا و اقیانوسیه همچنان ارقام منفی را نشان می‌دهند؛ ۶۵ درصد کاهش طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۲۱ و ۹۴ درصد کاهش بین سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۲۰. اما درخصوص زیرمناطق، زیرمنطقه کارائیب با ۶۳ درصد، اروپای مدیترانه جنوبی با ۵۷ درصد و آمریکای مرکزی با ۵۴ درصد رشد، بیشترین میزان رشد را از آن خود کرده‌اند. اما باز هم به تأکید سازمان جهانی جهانگردی هنوز اختلاف میان وضعیت موجود این مناطق با عملکردهای سال‌های قبل از شیوع بیماری، چشمگیر است.

شکل ۱. وضعیت ورودی‌های گردشگری بین‌المللی در سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۲۱ (قبل و حین شیوع بیماری)؛ سازمان جهانی جهانگردی

سهم گردشگری در اقتصاد - تولید ناخالص داخلی گردشگری - در سال ۲۰۲۱ برابر با ۱/۹ تریلیون دلار آمریکاست که نسبت به ۱/۶ تریلیون دلار سال ۲۰۲۰ رشد داشته است، این در حالی است که هنوز نسبت به رقم ۳/۵ تریلیون دلار آمریکا در قبل از شیوع کرونا، اختلاف قابل توجهی به چشم می‌خورد. درآمد صادراتی حاصل از گردشگری بین‌المللی در سال ۲۰۲۱ از ۷۰۰ میلیارد دلار فراتر رفت؛ که نسبت به سال ۲۰۲۰ به دلیل هزینه‌های بالای سفر، بهبودی ناچیز بوده و کمتر از نیمی از ۱/۷ تریلیون دلار ثبت شده در سال ۲۰۱۹ است.

جدول ۱. خلاصه وضعیت شاخص‌های مهم گردشگری در سه سال اخیر

شاخص	واحد	سال		
		۲۰۲۱	۲۰۲۰	۲۰۱۹
ورودی‌های گردشگری بین‌المللی ^۱	نفر	۴۱۵ میلیون	۴۰۰ میلیون	۱/۵ میلیارد نفر
درآمد از صادرات گردشگری بین‌المللی (دریافتی گردشگری بین‌المللی + هزینه حمل‌ونقل) ^۲	دلار آمریکا	۸۰۰-۷۰۰ میلیارد	۶۳۸ تریلیون	۱/۷ تریلیون
کمک مستقیم گردشگری به تولید ناخالص داخلی ^۳	دلار آمریکا	۱/۹ تریلیون	۱/۶ تریلیون	۳/۵ تریلیون

مأخذ: سازمان جهانی جهانگردی، ۲۰۲۲.

براساس تخمین‌ها میانگین دریافتی از هر مسافر بین‌المللی در سال ۲۰۲۱ برابر با ۱۵۰۰ دلار آمریکا بوده که این رقم نسبت به دریافتی ۱۳۰۰ دلار آمریکا در سال ۲۰۲۰ افزایش یافته است. این افزایش به دلیل افزایش پس‌اندازها برای سفر، افزایش طول اقامت و همچنین افزایش قیمت خدمات حمل‌ونقل و اقامت بوده است.

۲-۱. روندهای آتی گردشگری به روایت سازمان جهانی جهانگردی^۴

سناریوهای سازمان جهانی جهانگردی نشان می‌دهد که ورود گردشگران بین‌المللی ممکن است در سال ۲۰۲۲ نسبت به سال ۲۰۲۱ بین ۳۰ تا ۷۸ درصد رشد کند. با این حال، این رقم هنوز ۵۰ تا ۶۳ درصد کمتر از سطح قبل از همه‌گیری است. این در حالی است که شیوع اشکال جدیدی نظیر اومیکرون می‌تواند روندهای بهبود جهانی را مختل کرده و برخی کشورها را به حفظ محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های موجود تشویق نماید. انجام واکسیناسیون نیز در سطح جهانی به صورت غیرمتوازن در حال پیگیری است و به همین جهت بسیاری از کشورها همچنان مرزهای خود را بسته نگه داشته‌اند.

در مناطقی همچون آسیا و اقیانوسیه، مشکلات اقتصادی همچون افزایش قیمت نفت، افزایش تورم، افزایش احتمالی نرخ بهره، حجم بالای بدهی و ادامه اختلال در زنجیره تأمین می‌تواند عملکرد آتی گردشگری بین‌المللی را با ضعف همراه سازد. این در حالی است که در مناطق اروپا و آمریکا با توجه به روندهایی همچون گسترش واکسیناسیون و رفع هم‌زمان بسیاری از محدودیت‌های سفر، تسریع در بهبود گردشگری در سال ۲۰۲۲ قابل پیش‌بینی است.

در این میان، سازمان جهانی جهانگردی به منظور احصای نگرش‌های خبرگان حوزه درخصوص روند باز زنده‌سازی صنعت گردشگری به گردآوری نظر متخصصان حوزه در سطح جهانی پرداخته است.

1. International tourist arrivals (overnight visitors)

2. Export revenues from international tourism (international tourism receipts + passenger transport)

3. Tourism Direct Gross Domestic Product (TDGDP)

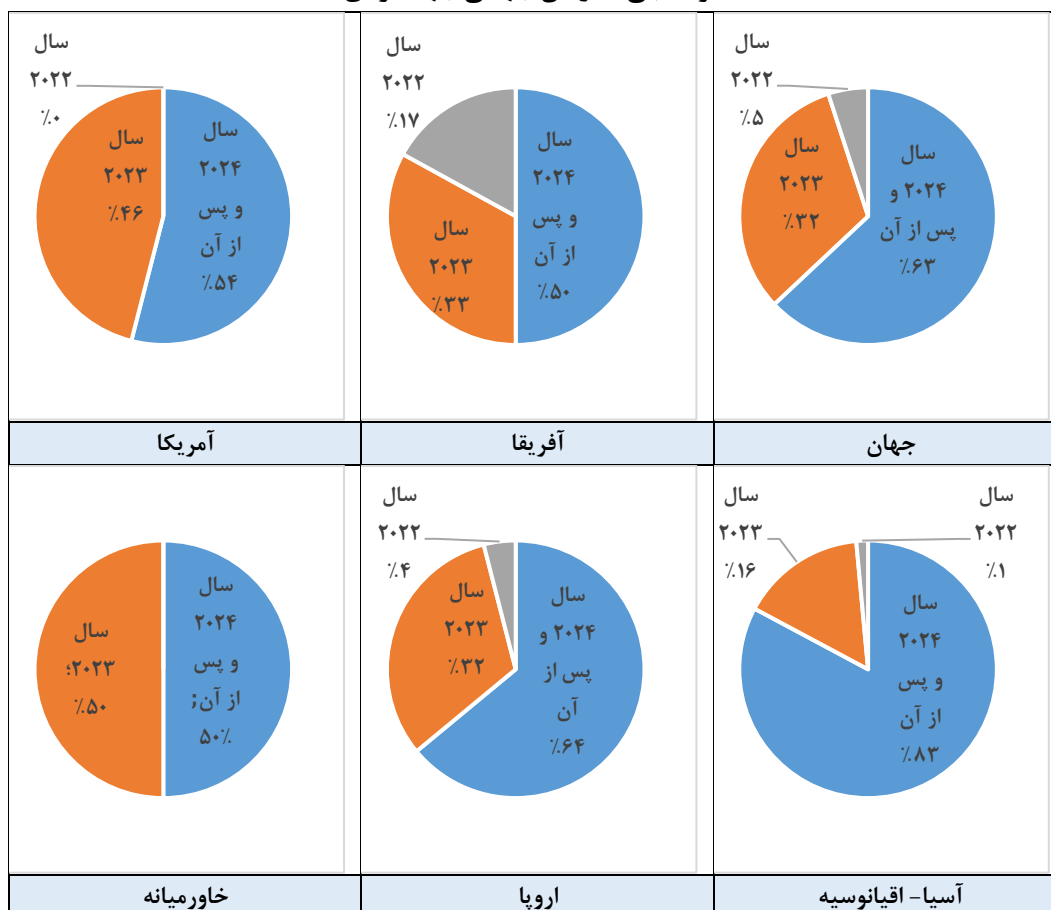
۴. ر.ک:

<https://www.unwto.org/impact-assessment-of-the-covid-19-outbreak-on-international-tourism>

براساس آخرین نظرسنجی انجام شده در ژوئن ۲۰۲۲، ۶۳ درصد کارشناسان معتقدند که بازگشت گردشگری به حالت پیش از شیوع بیماری کووید - ۱۹ در سال ۲۰۲۴ یا پس از آن محقق خواهد شد.

شکل ۲. پاسخ به سؤال «چه زمانی گردشگری به وضعیت قبل از شیوع کرونا باز می‌گردد».

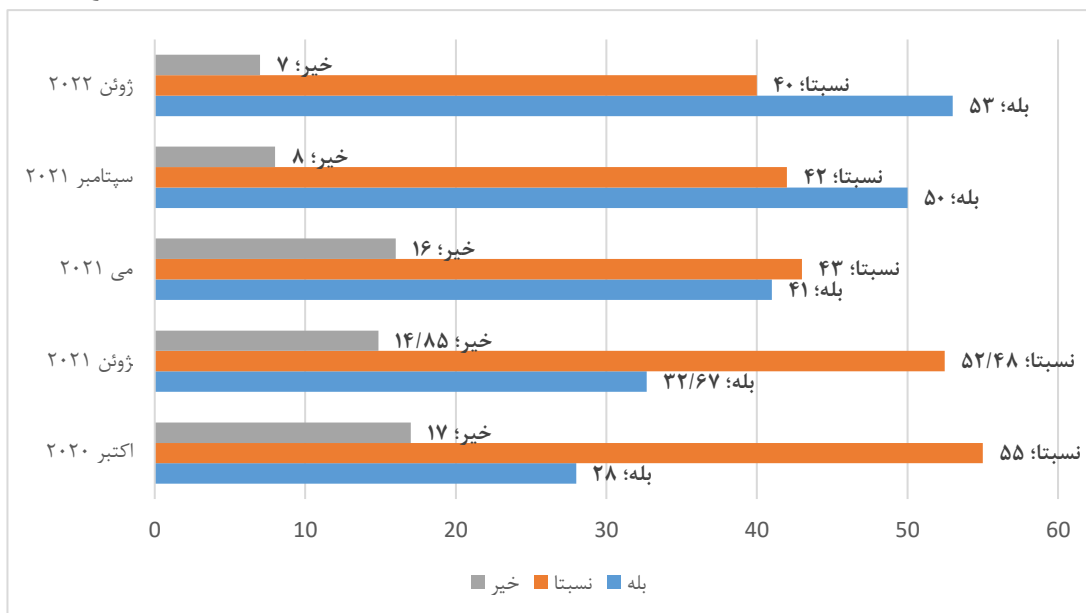
نظرسنجی سازمان جهانی جهانگردی

گردشگری داخلی به‌خصوص در کشورهایی که از بازارهای داخلی قابل توجهی برخوردارند می‌تواند نقش کلیدی در احیای صنعت گردشگری ایفا نماید. براساس نظرسنجی‌های سازمان جهانی جهانگردی - که از سال ۲۰۲۰ آغاز شده - نگرش به نقش کلیدی گردشگری داخلی در باز راه‌اندازی صنعت سفر در هر نظرسنجی نسبت به نظرسنجی‌های پیشین مثبت‌تر شده تا جایی که این رقم به ۵۳ درصد در آخرین نظرسنجی رسیده است.

نمودار ۱. پاسخ سؤال «چقدر گردشگری داخلی می‌تواند به احیای صنعت گردشگری کمک نماید؟»
(درصد)

مأخذ: سازمان جهانی جهانگردی، ۲۰۲۲.

به عقیده سازمان جهانی جهانگردی گردشگری داخلی، مقاصد نزدیک، فعالیت در فضای باز همچون طبیعت گردی و گردشگری روستایی، روندهای اصلی سفر در سال ۲۰۲۲ را تشکیل خواهد داد.

جدول ۲. روندهای پیش‌بینی‌شده توسط سازمان جهانی جهانگردی

مقاصد نزدیک	مسئولیت‌پذیری بیشتر
«گردشگری داخلی» نشانه‌های مثبتی از احیا را نشان می‌دهد و مردم تمایل به سفر و گذران اوقات فراغت در «مقاصد نزدیک به محل سکونت» خود را دارند.	پایداری، اصالت و محلی بودن؛ مسافران به ایجاد اثر مثبت بر جامعه محلی توجه داشته و در جستجوی اصالت می‌باشند.
فاصله گرفتن	اقامت طولانی‌تر و هزینه‌کرد بیشتر
طبیعت، گردشگری روستایی، سفرهای جاده‌ای به دلیل محدودیت‌های سفر و تلاش برای کسب تجربه‌های گذران اوقات فراغت در «فضای باز» مورد توجه خواهد بود.	سفرها به نسبت گذشته طولانی‌تر خواهد بود و افراد مایل به صرف هزینه بیشتری برای کالاسفر می‌باشند.

مأخذ: سازمان جهانی جهانگردی، ۲۰۲۲.

۱-۳. روندهای آتی گردشگری به روایت شورای جهانی سفر و گردشگری^۱

شورای جهانی سفر و گردشگری نیز با توجه به شیوع بیماری کووید - ۱۹ به پیش‌بینی روندهای آتی صنعت گردشگری در ذیل چهار حوزه پرداخته است:

1. World Travel and Tourism Council (WTTC). To Recovery and Beyond. The Future of Travel and Tourism in the Wake of Covid- 19. September 2020

الف) تغییر الگوهای تقاضا

بنابه گزارش شورای جهانی سفر و گردشگری، الگوهای سفر دچار تحولاتی خواهد شد. بر این اساس، ترجیحات مسافران به سمت انتخاب مقاصد «آشنا، قابل اعتماد و پیش‌بینی‌پذیر» سوق پیدا خواهد کرد. در این میان، دسترسی به اطلاعات شفاف در افزایش تقاضای سفر تأثیر قابل ملاحظه‌ای خواهد داشت. انتخاب مقاصد «تعطیلات داخلی»، «درون منطقه‌ای» و «متمرکز بر فعالیت در فضاهای باز» در کوتاه‌مدت مورد توجه قرار گرفت؛ الگوهایی که مشاغل و مقاصد گردشگری با آنها منطبق می‌گردند. البته کشورها نباید از تلاش در جهت راه‌اندازی مجدد ظرفیت‌های گردشگری بین‌المللی غافل شوند. اگرچه طول عمر این تغییرات هنوز مشخص نیست، بخش مسافرت و گردشگری فرصتی منحصربه‌فرد برای بازنگری در مدل‌های کسب‌وکار رایج و ایجاد مشارکت با جوامع محلی دارد. در این خصوص باید توجه داشت که «مردم محلی» با ارزش‌ترین دارایی در توسعه گردشگری پس از شیوع بیماری کووید - ۱۹ خواهد بود.

ب) اهمیت بهداشت و سلامت

با توجه به شیوع بیماری کووید - ۱۹، توجه به نکات ایمنی و حفظ سلامت در سفر از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در این میان، مواردی همچون تجربیات شخصی، توصیه‌های کارشناسان و نگرانی‌های مربوط به فاصله‌گذاری به «تغییر رفتار مصرف‌کنندگان سفر» در گذر زمان منجر خواهد شد. ارتباط نزدیک میان کسب‌وکارها برای اجرای پروتکل‌های بهداشتی واحد در زنجیره ارزش نیز حائز اهمیت است. باید توجه داشت که در جنبه بهداشت و سلامت نیز ارائه «اطلاعات دقیق» به مسافران و کارکنان، مشاغل و تأمین‌کنندگان و بازدیدکنندگان و جوامع محلی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

ج) توجه به فناوری و نوآوری

شیوع بیماری کووید - ۱۹ عملاً به «تسهیلگری» (کاتالیزوری) برای استقبال از نوآوری و به‌کارگیری فناوری در بخش گردشگری تبدیل شده است. تا جایی که این بیماری فضایی را فراهم آورده که «دیجیتالی شدن» به‌صورت سریع‌تری در دستور کار سازمان‌ها قرار گرفته است. علاوه بر آن، ماندن در خانه و سفارش‌دهی از طریق اینترنت، انتظارات مشتریان برای استفاده از تکنولوژی‌های جدید را در تجربه سفر به‌صورت روزافزونی افزایش داده است.

اقبال مردم به فضای مجازی، غیرحضور شدن فعالیت‌ها حتی استفاده از دورکاری کارکنان و همچنین شکل‌گیری هویت‌های دیجیتالی موجب شده تا موضوع «امنیت سایبری» به‌مراتب نسبت به گذشته از اهمیت بیشتری برخوردار شود.

د) توجه به رویکرد پایداری در صنعت گردشگری

از جنبش‌های گسترده بیکاری و ضد نژادپرستی گرفته تا احیای زیستگاه‌های طبیعی و تأثیر بر

اکوسیستم‌ها، جهان برای پایداری اجتماعی، زیست‌محیطی و سازمانی جانی دوباره گرفته است. به‌ویژه افزایش آگاهی‌های عمومی در رابطه با محیط زیست نیز به حمایت از آن منجر شده است. در حوزه گردشگری نیز فرایندها نشانگر همین موضوع است. به‌علاوه صنعت گردشگری با درگیرسازی اقشار آسیب‌پذیرتر همچون زنان، اقلیت‌ها و جوانان و در عین حال کاهش فقر و نابرابری با شرایط کنونی ناشی از شیوع بیماری کووید - ۱۹ می‌تواند نقشی حیاتی در «پایدارسازی» ایفا نماید.

۲. گردشگری در جمهوری اسلامی ایران و کووید - ۱۹

در این بخش به بررسی اثرات شیوع کووید - ۱۹ بر صنعت گردشگری کشور به روایت منابع خارجی و داخلی، اقدامات انجام شده به‌منظور تعدیل وضعیت به‌وجود آمده و همچنین روندهای پیش‌بینی شده برای آینده این صنعت در کشور اشاراتی خواهد شد:

۲-۱. ترسیم وضعیت گردشگری ایران در زمان بحران به روایت شورای جهانی سفر و گردشگری^۱
براساس گزارش شورای جهانی سفر و گردشگری، سهم گردشگری از اقتصاد کشور یعنی میزان کمک گردشگری به تولید ناخالص داخلی کشور در حدود ۴۸ درصد کاهش داشته است.^۲ اشتغال در گردشگری نیز به استناد آمار ارائه شده تحت تأثیر این بحران آسیب دیده است. تا جایی که ارقام نشانگر از دست رفتن در حدود ۳۰۷ هزار شغل در این صنعت است.

جدول ۳. تغییرات شاخص‌های کلان اقتصاد گردشگری به گزارش شورای جهانی سفر
بر اثر شیوع بیماری کووید - ۱۹

میزان تغییرات (درصد)	سال		واحد	شاخص
	۲۰۲۰	۲۰۱۹		
-۴۸/۶	۹۱۳۹۶۲	۷۷۸۹۱۰	میلیارد ریال	کمک به تولید ناخالص داخلی
-۱۶/۶	۱۵۴۴/۹	۱۸۵۲	هزار نفر	کمک به اشتغال
-۴۴/۱	۵۹۶۰۵۳	۱۰۶۶۵۲۰	میلیارد ریال	درآمدها از محل گردشگران داخلی
-۸۶/۷	۳۷۰۰۲/۹	۲۷۷۹۱۶	میلیارد ریال	درآمدها از محل گردشگران خارجی (ورودی)

مأخذ: شورای جهانی سفر و گردشگری، ۲۰۲۱.

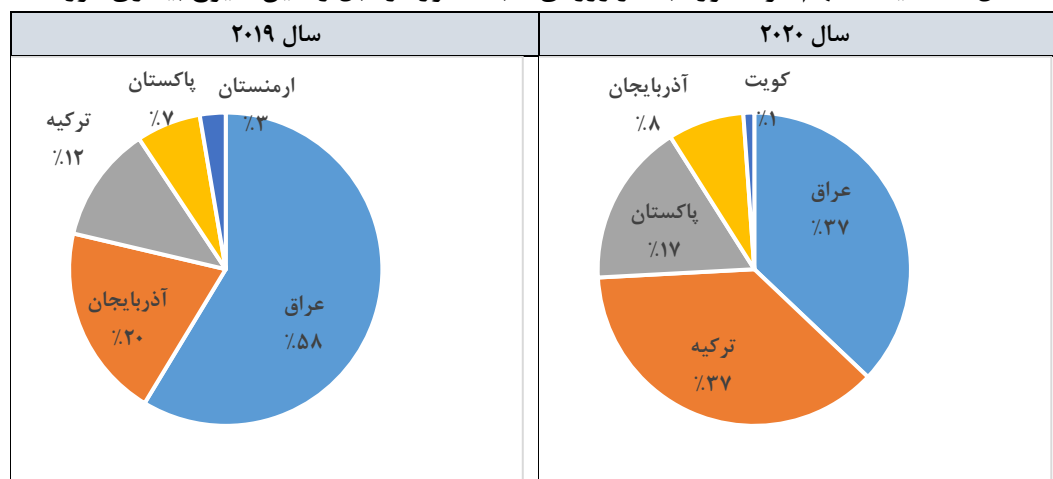
درخصوص گردشگری داخلی نیز درآمدهای حاصل از گردشگری افتی چشمگیر را تجربه کرده؛ هرچند این کاهش به‌مراتب کمتر از افت دریافتی‌ها از محل گردشگران خارجی است. درآمدهای حاصل از گردشگری داخلی از ۱,۰۶۶,۵۲۰ میلیارد ریال به ۵۹۶,۰۵۳ میلیارد ریال رسیده است؛ یعنی چیزی در حدود ۴۴ درصد کاهش.

1. World Travel and Tourism Council (WTTTC). (2022). Iran 2021 Annual Research: Key Highlights.

۲. از حدود ۱۷۷ هزار میلیارد ریال در سال ۲۰۱۹ به حدود ۹۱ هزار میلیارد ریال در سال ۲۰۲۰ رسیده است.

میزان درآمدهای حاصل از گردشگران ورودی به کشور از ۲۷۷,۹۱۶ میلیارد ریال به ۳۷,۰۰۲ میلیارد ریال رسیده؛ یعنی پس از شیوع کووید - ۱۹ درآمدهای حاصل از گردشگران خارجی در کشور در حدود ۸۶ درصد کاهش یافته است. در این میان، اگرچه در ترتیب میزان ورودی‌ها تغییراتی صورت گرفته است، اما همچنان پنج کشور اول گردشگرفرست به ایران را همسایگان آن تشکیل می‌دهند. قابل توجه اینکه کشور عراق چه قبل و چه حین کرونا رتبه اول واردکنندگان گردشگری به کشور را به‌خود اختصاص داده است.

شکل ۳. مقایسه سهم هر کشور مبدأ از ورودی‌ها به کشور در قبل و حین شیوع بیماری کرونا

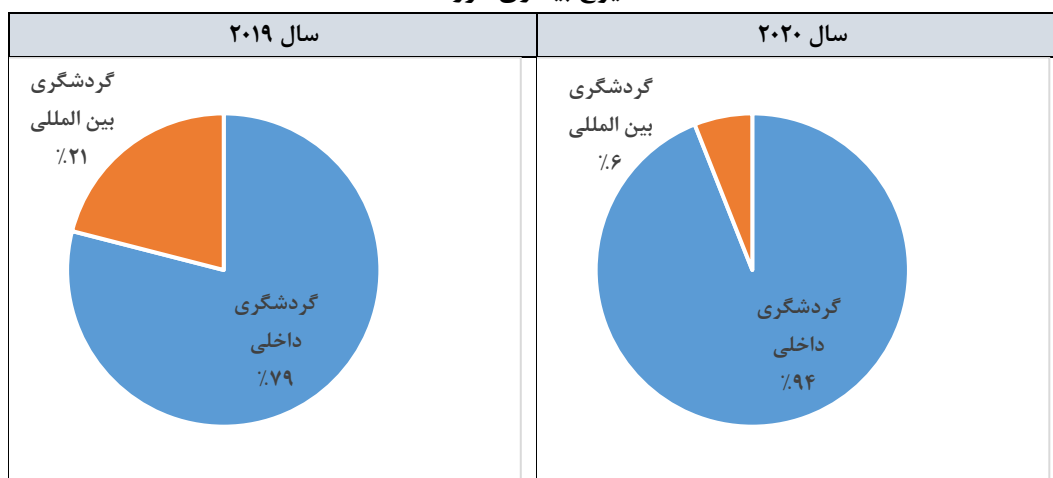

مأخذ: شورای جهانی سفر و گردشگری، ۲۰۲۱.

شایان توجه است که در هر دو سال ۲۰۲۰ و ۲۰۱۹ سهم گردشگری داخلی به نسبت گردشگری بین‌المللی بیشتر بوده است. این در حالی است که به‌نظر با شیوع بیماری کووید - ۱۹ توجه بیشتر به سمت گردشگری داخلی متمرکز شده است.

شکل ۴. مقایسه سهم گردشگری بین‌المللی و داخلی از دریافتی‌های این صنعت در قبل و حین شیوع بیماری کرونا

مأخذ: همان.

۲-۲. ترسیم وضعیت گردشگری ایران در زمان بحران به روایت وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

طبق آمار ارائه شده از سوی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی تنها در ۹ ماهه اول سال ۱۳۹۹ نسبت به مدت مشابه در سال ۱۳۹۸ (پیش از شیوع کرونا) تعداد گردشگران ورودی به کشور حدود ۹۳ درصد و تعداد گردشگران خروجی از کشور حدود ۹۱ درصد کاهش داشته‌اند.

جدول ۴. تعداد گردشگران ورودی و خروجی از کشور در ۹ ماهه اول سال ۱۳۹۹ نسبت به مدت مشابه در سال ۱۳۹۸

تغییرات	۹ ماهه اول سال ۱۳۹۹	۹ ماهه اول سال ۱۳۹۸	گردشگران
-۹۳/۹	۴۴۹.۰۰۰	۷.۳۷۷.۰۰۰	ورودی
-۹۱/۸۰	۷۰۶.۰۰۰	۸.۷۰۷.۰۰۰	خروجی

مأخذ: وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، ۱۴۰۰.

تعداد گردشگران داخلی نیز در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال ۱۳۹۸ طی ۱۱ ماه حدود ۸۸ درصد کاهش را تجربه کرده است:

جدول ۵. مقایسه تعداد گردشگران داخلی در ۱۱ ماهه اول سال ۱۳۹۹ نسبت به مدت مشابه در سال ۱۳۹۸

گردشگران	۱۱ ماهه اول سال ۱۳۹۸	۱۱ ماهه اول سال ۱۳۹۹	تغییرات
داخلی	۲۷۴,۹۸۱,۰۰۰	۳۲,۲۸۶,۰۰۰	-۸۸

مأخذ: همان.

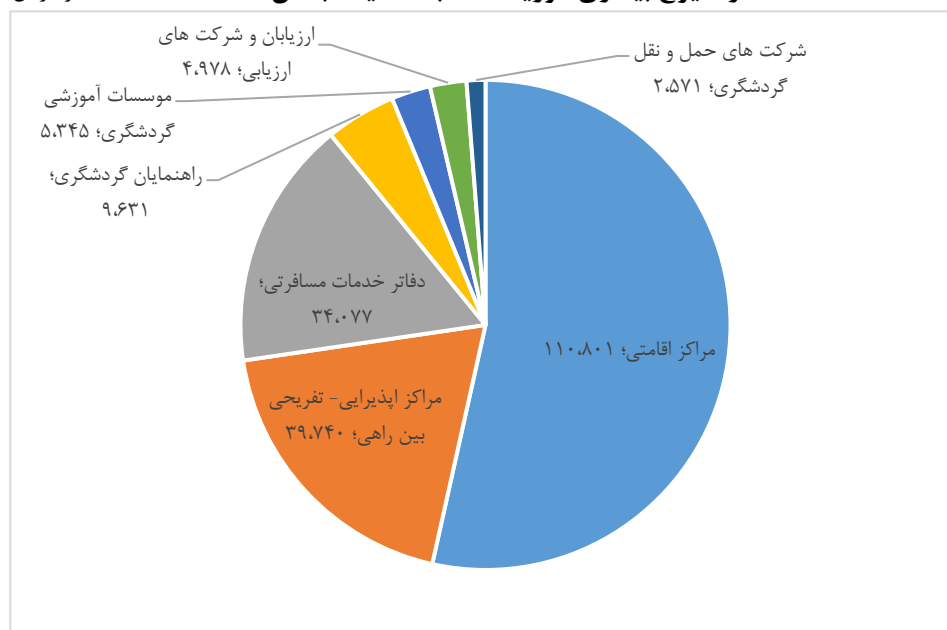
علاوه بر این، براساس آخرین استعلام انجام شده از وزارت میراث فرهنگی و گردشگری با شیوع ویروس کووید - ۱۹ در مجموع ۸۷,۵۲۵ نفر در حوزه گردشگری شغل خود را از دست داده‌اند و ۲۰۷,۱۴۳ میلیارد ریال به تأسیسات گردشگری خسارت وارد شده است.

در این میان، مراکز اقامتی با ۵۴ درصد خسارت بیشترین میزان خسارت را متحمل شده است؛ معادل ۱۱۰,۸۰۱ میلیارد ریال. پس از آن مراکز پذیرایی - تفریحی بین راهی با ۱۹ درصد خسارت در جایگاه دوم بخش‌های صدمه‌دیده در گردشگری از شیوع بیماری کووید - ۱۹ قرار دارد؛ برابر با ۳۹,۷۴۰ میلیارد ریال خسارت. دفاتر خدمات مسافرتی جایگاه سوم خسارات را از آن خود ساخته است (۱۶ درصد).

نمودار ۲. میزان خسارات وارد بر بخش‌های گردشگری ناشی

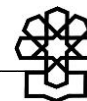
(میلیارد ریال)

از شیوع بیماری کووید - ۱۹ به تفکیک بخش

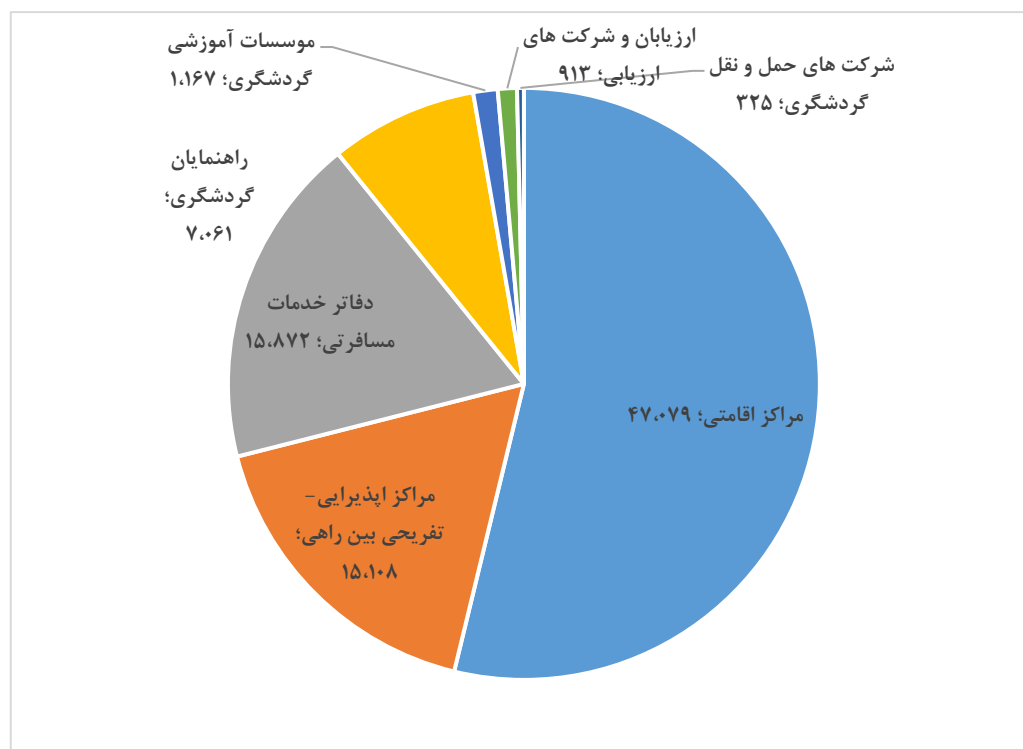
مأخذ: وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، ۱۴۰۰.

مراکز اقامتی به لحاظ میزان بیکاری ناشی از شیوع بیماری نیز بیشترین سهم را از آن خود ساخته‌اند؛ ۵۲ درصد برابر با ۴۷,۰۷۹ نفر. دفاتر خدمات مسافرتی با سهم ۱۸ درصدی دومین بخشی است که در صنعت گردشگری کشور بیشترین میزان بیکاری از قبل این بحران را متحمل شده است؛ ۱۵,۸۷۲ نفر.

۱۷ درصد سهم مراکز پذیرایی - تفریحی بین راهی از میزان صدمات شیوع بیماری بر اشتغال در کسب و کارهای گردشگری بوده است.

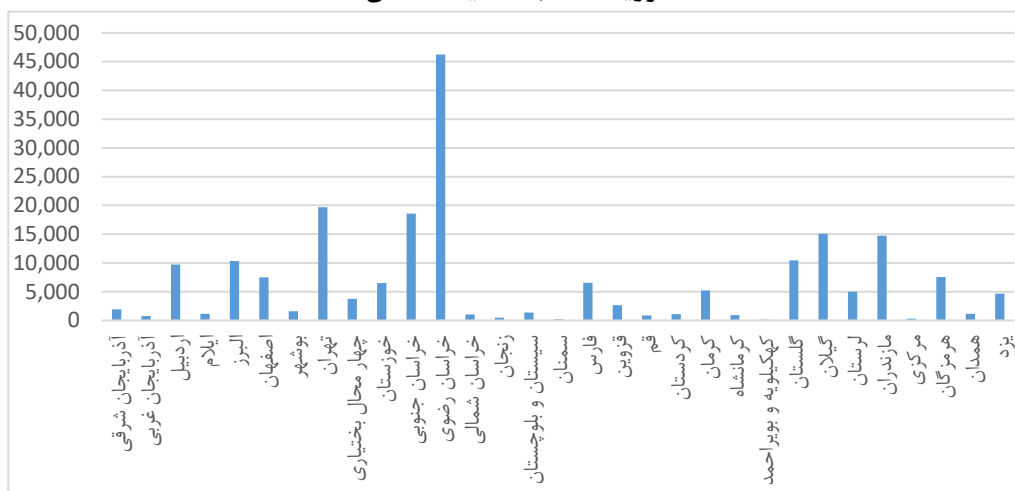
نمودار ۳. میزان بیکاری ناشی از شیوع بیماری کووید - ۱۹ در بخش های گردشگری (نفر)

مأخذ: همان.

خراسان رضوی با ۴۶,۲۳۲ میلیارد ریال بیشترین میزان خسارت در صنعت گردشگری را متحمل شده است. پس از آن، تهران با ۱۹,۶۷۲ میلیارد ریال خسارت با اختلاف چشمگیری به عنوان دومین استان خسارت دیده از شیوع بیماری کووید - ۱۹ قابل طرح است. خراسان جنوبی با ۱۸,۵۸۱ میلیارد ریال خسارت در جایگاه سوم قرار دارد.

نمودار ۴. میزان خسارات وارد بر بخش‌های گردشگری ناشی از شیوع بیماری
کووید - ۱۹ به تفکیک استان

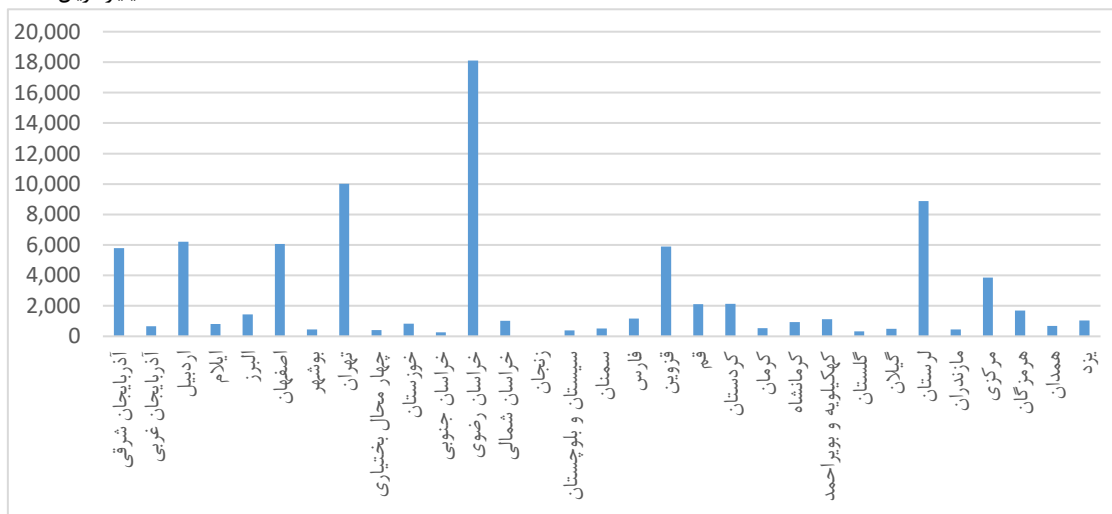

مأخذ: همان.

به لحاظ بیکاری در صنعت نیز خراسان رضوی جایگاه اول را دارد؛ ۱۸,۱۰۳ نفر. پس از آن تهران با ۱۰,۰۰۸ نفر و لرستان با ۸,۸۸۶ نفر به ترتیب در جایگاه دوم و سوم قرار دارند.

نمودار ۵. میزان بیکاری در بخش‌های گردشگری ناشی از شیوع بیماری کووید - ۱۹ به تفکیک استان

(میلیارد ریال)

مأخذ: همان.

۲-۳. عملکرد ایران برای تعدیل اثرات ناشی از شیوع کووید - ۱۹ بر صنعت گردشگری^۱

به منظور حمایت از کسب و کارهای گردشگری برخی تسهیلات به صورت خاص برای فعالین این حوزه تعریف شد. از جمله:

- امهال مقطعی مالیات اعم از مالیات بر درآمد و مالیات بر ارزش افزوده
- تعویق مقطعی بازپرداخت اقساط تسهیلات بانکی
- امهال پرداخت ۲۳ درصدی حق بیمه کارفرمایی پرسنل شاغل در واحدهای گردشگری و صنایع دستی
- تعویق پرداخت قبوض حامل های انرژی (آب، برق و گاز) به صورت مقطعی و پس از آن به صورت اقساطی
- امکان استفاده از واحدها و فعالان گردشگری و صنایع دستی از اوراق تضمینی سرمایه در گردش، گواهی اعتبار مولد (طرح گام)
- امکان استفاده از تسهیلات بانکی با نرخ ۱۲ درصد

وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی به شناسایی ۱۳ رسته اصلی مشمول تسهیلات مورد اشاره پرداخت. از ۱۳ رسته اصلی شناسایی شده، سه رسته به وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی اختصاص یافت. تأسیسات و اقامتگاه های گردشگری، دفاتر خدمات مسافرتی و گردشگری، شرکت های بازاریابی دیجیتالی و غیره جزء ۳۴ رسته فرعی شناسایی شده در حوزه گردشگری برای دریافت تسهیلات به شمار می روند. با پیگیری های وزارت گردشگری برخی فعالین صنعت نظیر راهنمایان تورهای گردشگری و بوم گردی ها که خویش فرما بوده یا دارای بیمه انفرادی هستند نیز مشمول دریافت تسهیلات مرتبط با کرونا شدند.

علاوه بر این، با توجه به تشدید آسیب های ناشی از شیوع بیماری کووید - ۱۹ بر بدنه گردشگری، سقف تسهیلات از ۱۲۰ میلیون ریال به ۱۶۰ میلیون ریال افزایش یافت. تسهیلات در دو قالب اشتغال محور و بنگاه محور به متقاضیان در سامانه کارا ارائه شد. در این میان، مبلغ پرداختی به صورت اشتغال محور برابر با ۶۱۱۰/۷۴ میلیارد ریال و مبلغ پرداختی در حالت بنگاه محور معادل ۸۲۵۳/۰۸ میلیارد ریال بوده است.^۲

جدول ۶. تسهیلات اشتغال محور و بنگاه محور به کسب و کارهای گردشگری آسیب دیده از کرونا

(میلیارد ریال)

بنگاه محور			اشتغال محور			
مبلغ پرداختی	تسهیلات درخواستی	اشتغال به نفر	فقره پرونده	مبلغ پرداختی	تسهیلات درخواستی	فقره پرونده
۶۱۱۰/۷۴	۱۰۱۹۲/۶۶	۵۱۱۵۲	۱۹۲۳۰	۴۷۸۹/۰۸	۸۲۵۳/۵۶	۱۱۲۵۱

مأخذ: وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، ۱۴۰۰.

۱. اطلاعات این بخش براساس استعلام از وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی می باشد.
 ۲. اعداد براساس استعلام اخذ شده از وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در سال ۱۴۰۰ می باشد.

علاوه بر این، کلیه اقدامات انجام شده در دوران بحران کرونا در حوزه گردشگری به صورت خلاصه و براساس گزارش وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و ستاد ملی کرونا، به شرح ذیل ارائه می‌شود:

جدول ۷. اقدامات انجام شده در دوران کرونا در جهت حمایت از صنعت گردشگری

رویکرد	اقدامات و فعالیت‌ها
مدیریت بحران و کاهش اثرات آن	- تشویق نمودن به حفظ شغل، محافظت از خوداشتغالی و حفاظت از آسیب‌پذیرترین گروه‌ها - حمایت‌های معنوی از ذی‌نفعان و ایجاد اعتماد و امید و محیط امن روانی برای فعالان بخش - حمایت‌های مادی و اقتصادی در قالب شناسایی آسیب‌ها و تعیین خسارات وارده به صنعت و اقدام به پرداخت تسهیلات - امهال، تقسیط، تعویق و بخشش در هزینه‌ها، عوارض و مقررات تأثیرگذار مالی برای ذی‌نفعان - اطمینان از محافظت و اعتماد مشتری - حمایت از ارتقای مهارت‌ها، به‌ویژه مهارت‌های دیجیتال - قرار دادن گردشگری در بسته‌های اضطراری اقتصادی ملی، منطقه‌ای و جهانی
حفاظت و حمایت از مردم و سلامت آنان	- اجرای دقیق پروتکل‌های بهداشتی در اماکن گردشگری و کارگاه‌های تولید صنایع دستی - آموزش مجازی رشته‌های انفرادی صنایع دستی و تمرکز بر مشاغل خانگی در این گونه از تولیدات - توسعه گردشگری مجازی و معرفی جاذبه‌ها و پتانسیل‌های گردشگری ایران
اجرای روش‌های نرم و انگیزشی در کنار شیوه‌های الزام‌آور و سخت	- ایجاد زمینه لازم را برای کاهش تعداد مسافرت‌های غیرضروری تا حتی‌المقدور انجام سفرها را به تأخیر و کاهش دراندازد. - با تبدیل وضعیت ستاد مرکزی خدمات سفر به «دبیرخانه کمیته مقابله با بیماری کرونا در اماکن گردشگری و فضاهای ورزشی» هرگونه برنامه‌ریزی و تشویق و ترغیب مردم به انجام سفرهای نوروزی متوقف گردیده است. - حسب بخشنامه ارسالی به همه ادارات کل استان‌ها، تمامی موزه‌ها، کاخ‌موزه‌ها و اماکن تاریخی - فرهنگی در ایام تعطیلات رسمی نوروزی تعطیل و در سایر ایام با حداقل ساعت کاری فعالیت خواهند داشت. - با ابلاغ به صاحبان تأسیسات گردشگری به‌ویژه هتل‌هایی که نتوانسته‌اند به مواد ضدعفونی دسترسی یابند و خود را با پروتکل‌های بهداشتی مقابله با بیماری کرونا تطبیق دهند، مجاز خواهند بود خود را از چرخه خدمات‌رسانی بدون طی تشریفات پیش‌بینی شده خارج نموده و اقدام به پذیرش مسافر ننمایند. - نظارت بر فعالیت تأسیسات تحت پوشش به‌ویژه از حیث رعایت دستورالعمل مقابله با شیوع ویروس کرونا در تأسیسات گردشگری تشدید شده است. - شناسایی و معرفی واحدهای غیرمجاز به مراجع ذی‌ربط جهت تعطیلی - لغو تمامی مشوق‌های سفر نظیر تخفیف تورها، سفرهای ارزان‌قیمت، معرفی مقاصد سفر، تبلیغات آژانس‌ها و... - استرداد وجوه رزرو خدمات گردشگری به‌منظور کاهش تقاضای سفر

مأخذ: همان.

۴-۲. روندهای آتی گردشگری کشور به پیش‌بینی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

بنابه گزارش وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی جهت‌گیری‌های صنعت گردشگری در آینده دستخوش تغییراتی خواهد شد. این تغییرات در نمودار ذیل نشان داده شده است:

جدول ۸. روندهای قبلی و آتی گردشگری در کشور

وضعیت قبلی	وضعیت آتی
- از سفرهای خارجی - از سفرهای مقاصد دور - از سفرهای غیربرنامه‌ای - از شکل طولانی - از جمعی و گردشگری همایشی - نمایشگاهی (مایس)^۱ - از اماکن شلوغ - از سفر با حمل‌ونقل عمومی - از سفر به اماکن بسته تاریخی - از سفرهای پُرهزینه - از استفاده از غذای رستوران‌ها - از اقامت در مهمان‌پذیرها و اماکن ارزان - از اقامت چند شب - توجه به خدمات پذیرایی - از سفرهای افراد مسن و پیر - از توجه به اقلام معرفی و تبلیغات - بی‌تفاوتی به حمایت‌های بیمه‌ای - رجوع به تشکلهای صنفی و حرفه‌ای	- به گردشگری داخلی - به سفرهای منطقه‌ای - به سفرهای گزینشی - به زمان‌های کوتاه - به انفرادی و خانوادگی - به اماکن خلوت - به وسائط شخصی - به محیط‌های باز و طبیعت‌گردی - به سفرهای ارزان و به‌صرفه - به استفاده از اغذیه خانگی یا بسته‌بندی شده - به اقامت در هتل‌های ۴ و ۵ ستاره بهداشتی/ یا چادرهای شخصی - به کاهش اقامت شبانه - رونق گردشگری یک‌روزه - اقبال به خدمات بهداشتی و ضدعفونی - سفر افراد میانسال و جوانان/ سفرهای چابک - به توجه به پروتکل‌های بهداشتی - ضرورت تشکیل صندوق حمایتی برای جبران خسارات - رجوع به تشکلهای اقتصادی و بنگاه‌های مالی

مأخذ: همان.

۳. پیشنهادهای سازمان‌های جهانی در ارتباط با باز زنده‌سازی گردشگری

در این قسمت، پیشنهادهایی که سازمان‌های جهانی برای کنترل وضعیت به‌وجود آمده و احیای صنعت گردشگری مورد توجه قرار داده‌اند، مرور می‌شود:

۳-۱. پیشنهادهای کلی سازمان جهانی جهانگردی برای احیای گردشگری^۲

سازمان جهانی جهانگردی هفت اولویت را برای احیای صنعت گردشگری در سطح کلان ارائه می‌دهد. هریک از این اولویت‌ها، مجموعه‌ای از اقدامات را در برمی‌گیرند:

1. MICE Tourism (Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions)

گردشگری مایس (یعنی ملاقات‌ها، انگیزش‌ها، کنفرانس‌ها، رویدادها یا نمایشگاه‌ها) یکی از انواع گردشگری است که شامل فعالیت‌ها و رویدادهای تجاری می‌شود. به‌طور عمومی، رویدادهای مایس رویدادها و فعالیت‌هایی هستند که شامل شرکت‌کنندگانی‌اند که علایق مشترکی دارند و در یک مکان جمع شده‌اند. محل اجتماع لازم است که مکانی با برنامه‌ریزی درست باشد. محل برگزاری، فضا و سهولت‌های مورد نیاز برای برطرف کردن نیاز افراد شرکت‌کننده را فراهم می‌سازد (پیرمحمدزاده، ۱۳۹۷).

2. World Tourism Organization (UNWTO). (2020). Priorities for Tourism Recovery

جدول ۹. اولویت پیشنهادی سازمان جهانی جهانگردی برای احیای صنعت گردشگری

اولویت اول – تأمین نقدینگی و حمایت از مشاغل
– اقدامات حمایتی از شرکت‌های کوچک – متوسط، کارآفرینان و خوداشتغال‌ها. – معافیت، کاهش یا به تعویق انداختن پرداخت‌های مالی، بیمه‌های تأمین اجتماعی و همچنین هزینه قبوض حیاتی برای شرکت‌ها، خوداشتغال‌ها و کارگران (به‌خصوص اقشار آسیب‌پذیرتر) – ایجاد ابزارهای مالی برای کمک به نقدینگی (مهلت برای بازپرداخت وام، ضمانت وام یا وام‌های اعتباری اعطاف‌پذیر برای سرمایه در گردش) – بازنگری مقررات مرتبط با کنسلی‌ها با عنایت به حقوق مصرف‌کننده و ضرورت نقدینگی برای شرکت‌ها – افزایش مزایای اجتماعی (مزایای بیمه بیکاری، کمک‌هزینه برای جویندگان کار) – حمایت از کارگران و کارجویان در انتقال به مشاغل جدید در شرایط پیش‌آمده – اطمینان خاطر از تعامل میان شرکت‌ها و اتحادیه‌های کارگری (براساس استانداردهای بین‌المللی)
اولویت دوم – بازیابی اعتماد از طریق تأمین بهداشت و ایمنی
– تنظیم پروتکل‌های ایمنی و بهداشتی برای کاهش ریسک‌ها در تمامی عناصر زنجیره ارزش و در هر مرحله از سفر مسافران – ارائه اطلاعات شفاف به مسافران درخصوص اقدامات در حال اجرا در مقصد یا شرکت میزبان – اطلاع‌رسانی کافی درخصوص انتظارات قابل تصور برای مسافران (حقوق و ضمانت‌هایی که در صورت مریض شدن در مقصد یا طی سفر می‌توانند انتظار داشته باشند) – تأکید بر ارتباطات انسان‌محور، همدلی و اطمینان‌خاطر – راه‌اندازی کمپین‌های اطلاع‌رسانی درخصوص اقدامات انجام شده در مقصد برای اعتمادسازی
اولویت سوم – همکاری میان بخش‌های عمومی و خصوصی برای بازراه‌اندازی موفقیت‌آمیز گردشگری
– ایجاد مکانیسم‌هایی برای همکاری عمومی و خصوصی در تعریف و اجرای پروتکل‌های مرتبط با سلامت – ایجاد پروتکل‌های عملی و متناسب با هماهنگی کامل با بخش خصوصی و مقامات بهداشتی برای اطمینان از اینکه مبتنی بر شواهد علمی بوده و قابل اجرا هستند. – به اشتراک‌گذاری دانش و نمونه‌های خوب – تنظیم مکانیسم‌هایی برای حمایت از سازگاری شرکت‌ها، مقاصد و آموزش کارکنان آنها (مالی و آموزشی) – سرمایه‌گذاری در سیستم‌های اطلاعاتی مشارکتی و پیشرفته‌تر
اولویت چهارم – بازگشایی مرزها با مسئولیت‌پذیری
– به‌کارگیری فرایندها و رویه‌های مرزی قابل اجرا در راستای حفظ سلامت عمومی با بررسی ریسک‌های موجود – بازیابی منظم محدودیت‌ها و پروتکل‌های سفر برای اطمینان از انطباق آنها با میزان ریسک موجود درخصوص سلامت جامعه – ارائه اطلاعات قابل اعتماد و قابل دسترس درخصوص محدودیت‌ها و پروتکل‌ها برای بخش خصوصی و مسافران – تعریف نقش‌ها و مسئولیت‌ها برای دولت، بخش خصوصی و مسافران – تسهیل سفر با سوق دادن فرایندها به سمت ویزای الکترونیکی، ویزا در بدو ورود یا لغو روادید و همچنین حذف هزینه ویزا برای تحریک تقاضای سفر
اولویت پنجم – هماهنگ‌سازی پروتکل‌ها و فرایندها
– هماهنگ‌سازی پروتکل‌ها و رویه‌های بهداشتی مرتبط با سفر در سطح جهانی – اطمینان از هماهنگی منطقه‌ای و بین‌المللی در بازگشایی مرزها – پیاده‌سازی استانداردهای بین‌المللی توصیه شده توسط ایکائو^۱ برای اطمینان از هماهنگی و قابلیت همکاری برای تبادل اطلاعات مسافران – اطمینان از هماهنگی در سیاست‌های مشترک میان بخش‌های گردشگری، سلامت، حمل‌ونقل و همچنین مسئولین داخلی – راه‌اندازی نرم‌افزارهای ردیابی مسافران و پیگیری در جهت عملکرد آنها در سطح بین‌المللی
اولویت ششم – توجه به مشاغل دارای ارزش افزوده به‌واسطه فناوری‌های نوین
– سیاست‌هایی را دنبال کنید که از اقدامات تحول دیجیتال، مقاصد، شرکت‌ها، کارکنان و جویندگان کار حمایت می‌کند. – پذیرای ساختارهای جدید باشید؛ امنیت سایبری، تحلیل فراداده‌ها، علم داده.

- از جویندگان کار با مهارت‌های جدید حمایت کنید؛ محصولات جدید، بازاریابی نوین، هوش بازار
- ارائه آموزش‌های بهتر و بیشتر و همچنین اجرای آموزش‌های آنلاین برای مهارت‌آموزی به کارکنان در بخش‌های ارائه خدمات، پشتیبانی، فناوری اطلاعات، زبان و اقدامات ایمنی
- ارائه آموزش‌های آنلاین رایگان به آسیب‌دیدگان از کرونا با همکاری دانشگاه‌ها، شرکت‌های فناوری و سایر مؤسسات آموزشی
- ترویج آموزش‌های رایگان آنلاین همانند آکادمی آنلاین سازمان جهانی جهانگردی و حمایت از توسعه و بازاریابی این دوره‌ها به زبان‌های مختلف.

اولویت هفتم - نوآوری و پایداری به عنوان یک نُرْم جدید

- تثبیت اکوسیستم‌های ملی و بین‌المللی نوآور
- ایجاد فرصت‌هایی برای شرکت‌های بزرگ جهت کار با شرکت‌های نوپا برای تسهیل فرایندهای جدید، سرعت بخشی به اجرا و کارآمدسازی
- ایجاد چالشی ملی برای تشویق استارت‌آپ‌ها و کارآفرین‌ها برای ارائه راه‌حل‌های نوآورانه
- ایجاد نوآوری در مدل‌های کسب و کار، ارتباطات و تجارب
- سرمایه‌گذاری در تحول دیجیتال برای برنامه‌ریزی و مدیریت بهتر مقاصد
- تسریع انتقال به سمت اقتصاد چرخه‌ای در زنجیره ارزش گردشگری
- تحول به سمت گردشگری با منابع کارآمدتر و کم‌کربن در راستای انطباق و تعدیل بحران آب و هوایی
- تعریف ظرفیت قابل تحمل و مدیریت مقصد کارآمد؛ ایجاد یک بخش گردشگری پایدار مسئولانه از طریق ارزش افزوده و مبتنی بر شواهد داده‌های بهتر سیستم‌های اندازه‌گیری و نظارت بر گردشگری

ماخذ: سازمان جهانی جهانگردی، گزارش «اولویت‌های احیای گردشگری»، ۲۰۲۰.

۳-۲. پیشنهاد‌های سازمان جهانی جهانگردی برای احیای گردشگری به تفکیک بخش^۲

سازمان جهانی جهانگردی در گزارشی دیگر با عنوان «راهنما‌های جهانی برای باز راه‌اندازی گردشگری»^۳ به تبیین راهکارهای مؤثر در بخش‌های مختلف گردشگری در راستای احیای صنعت گردشگری پس از شیوع بیماری کرونا پرداخته است:

جدول ۱۰. پیشنهاد‌های سازمان جهانی جهانگردی برای احیای گردشگری به تفکیک بخش

۱. مدیریت دقیق و ایمن مرزها (هوایی، دریایی و زمینی)
- تطبیق عملکرد مرزهای کشور براساس ریسک مترتب بر بهداشت عمومی جامعه - تعیین نقش و مسئولیت هریک از بخش‌های دولتی، خصوصی و همچنین گردشگران - هماهنگی با سیاست‌های منطقه‌ای و بین‌المللی در بازگشایی مرزهای کشور - بازنگری منظم محدودیت‌ها و پروتکل‌های سفر با توجه به اطلاعات منتشر شده از مراجع بهداشت جهانی - به‌کارگیری فناوری‌ها برای اطمینان از تدارک سفرهای ایمن، قابل اعتماد و برقراری حداقل تماس‌های فیزیکی - اطلاع‌رسانی مناسب از محدودیت‌ها و پروتکل‌های بهداشتی به بخش خصوصی و گردشگران - هماهنگی اقدامات و سیاست‌ها بین بخش‌های گردشگری، بهداشت، داخلی و حمل‌ونقل - هماهنگ‌سازی پروتکل‌ها و رویه‌های بهداشتی سفر با استانداردهای بین‌المللی و همکاری جهت ردیابی بازدیدکنندگان - کاهش ریسک‌ها در هنگام خروج و/یا ورود - تحریک تقاضای سفر با سوق دادن فرایندها به سمت ویزای الکترونیکی، ویزا در بدو ورود یا لغو روادید و همچنین حذف هزینه ویزا

1. Priorities for Tourism Recovery
2. World Tourism Organization (UNWTO). (2020). Global Guidelines to Restart Tourism
3. Global Guidelines To restart Tourism

۲. اقدامات مشترک با بخش خصوصی
- اجرای پروتکل‌های جهانی و هماهنگ بهداشت و سلامت - آموزش پرسنل درخصوص پروتکل‌های بهداشتی و همچنین ارائه خدمات ایمن - اطلاع‌رسانی درخصوص پروتکل‌ها و مسئولیت‌ها به گردشگران از طریق رسانه‌های دیجیتال و اجتماعی - ضدعفونی تمامی سطوح مورد لمس - داشتن برنامه برای کارمندانی که بیمار می‌شوند - ایجاد یک کمیته هماهنگی داخلی کووید - ۱۹ برای پیگیری پیاده‌سازی و اجرای پروتکل‌ها - طراحی فرایندهای مجدد مبتنی بر دیجیتالی کردن امور و حداقل نمودن تماس‌های فیزیکی - ثبت اطلاعات آماری با همکاری مقامات محلی و ملی گردشگری و آمار جهت برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری - بهبود مسئولیت اجتماعی در مشاغل برای تضمین سلامت و رفاه اجتماعی کارگران و بهبود محیط کار - گفت‌وگوهای میان بخش عمومی/ خصوصی در جهت بازسازی صنعت گردشگری
۳. سفر هوایی ایمن
بهداشت
- دقت بیشتر و افزایش تعداد دفعات نظافت - ارائه ماسک به مسافران و خدمه و اطمینان از استفاده آنها در تمام طول پرواز - استفاده از روش‌هایی در سوار و پیاده شدن که تماس مسافران با دیگر مسافران و همچنین خدمه را کاهش می‌دهد؛ استفاده از درب‌های جلو و عقب به‌صورت هم‌زمان - محدودیت حرکت در داخل کابین در طول پرواز - ساده‌سازی پذیرایی و دیگر رویه‌هایی که حرکت خدمه و تعامل ایشان با مسافران را کاهش می‌دهد. - رعایت فاصله‌گذاری‌ها در میان صندلی‌های مسافران - ارائه دستمال ضدعفونی‌کننده در پرواز برای مسافران و خدمه - کاهش بار داخل کابین و محدود کردن چمدان‌های دستی
مشارکت
- کاهش هزینه‌های خدمات فرودگاهی - اطمینان پیدا کردن از هماهنگی با دولت‌ها، فرودگاه‌ها و سایر نقش‌آفرینان و همچنین فرایندهای ایکائو از جمله مکانیسم‌های هماهنگی ملی.
۴. مهمان‌نوازی
بهداشت
- دقت بیشتر و افزایش تعداد دفعات نظافت - اطلاع‌رسانی درخصوص پروتکل‌های بهداشتی با روش‌های ساده و به‌روز به مهمانان - استفاده از روش‌های جدید همچون اسپری‌های الکترواستاتیک، نور ماورای بنفش و غیره در هنگام ورود مهمانان به هتل با حداقل تماس و ارائه یک پک خوش‌آمدگویی شامل دستکش، ماسک و ضدعفونی‌کننده - شناخت کافی از بخش‌های مختلف خود با توجه به وضعیت پیش‌آمده جهت ارائه اطلاعات دقیق به مهمانان - خالی نگه داشتن برخی از اتاق‌ها برای قرنطینه مهمانان بیمار احتمالی - رعایت فاصله فیزیکی در تمامی فضاهای مشترک - استفاده از فناوری‌هایی همچون «پیام‌رسان مهمان» برای تماس سریع و مستقیم با مهمانان برای هرگونه اقدامی نظیر رزرو، بازپرداخت، لغو یا اطلاع‌رسانی در زمینه بیماری - افزایش انعطاف‌پذیری در فعالیت‌ها - ایجاد موقعیت‌هایی نظیر مدیریت بهداشت یا مراقب مهمان در هتل

محصول و بازاریابی
- اضافه کردن خدمات جدیدی همچون خدمات تحویل غذا یا خدمات پیک‌نیک، خدمات خانواده‌محور، فضای کار مشترک، بسته‌های رانندگی شخصی و اقامت - تبلیغات در راستای مقاصد نزدیک سفر و توسعه گردشگری داخلی در کوتاه‌مدت و تقویت اجزای زنجیره ارزش داخلی نظیر عرضه‌کنندگان محلی سفر - راه‌اندازی کمپین‌های تبلیغاتی برای حمایت از عرضه‌کنندگان محلی
مشارکت
- مشارکت با برندهای بهداشت و ایمنی و ارائه‌دهندگان خدمات بهداشت - ایجاد ائتلاف با مراکز و عرضه‌کنندگان خدمات سلامت - مشارکت با عرضه‌کنندگان محلی، سازمان‌های مدیریت مقصد محلی و دیگر مجریان محلی
۵. آژانس‌های مسافرتی و تورگردانان
بهداشت
- جبران رسید (وچر) بین‌المللی برای محصولات و بسته‌های سفر در داخل کشور - پیاده‌سازی پروتکل‌های بهداشتی و ترویج ارتباطات دیجیتال
محصول و بازاریابی
- توسعه محصولات پایدار و بخش‌بندی شده متمرکز بر طبیعت، مناطق روستایی و فرهنگ نظیر طبیعت‌گردی، گردشگری مبتنی بر ورزش‌های گروهی یا فردی کوچک، تاریخ، گردشگری پرندنگری، مسیرهای سنتی - داستان‌سرایی برای ایجاد تجربیات جدید گردشگری - راه‌اندازی تورها و بسته‌های سفر فردی و گروهی - تشویق گردشگری داخلی، سفرهای کوتاه و بازدید از مقاصد نزدیک - تبلیغ خدمات اجاره خودرو و بسته‌های ترکیبی هتل - اتومبیل
مشارکت
- همکاری با بخش مالی جهت راه‌اندازی بسته‌های سفر به تعویق افتاده با اقساط بدون بهره - افزایش مسافت سفر و تقویت سیستم‌های پاداش وفاداری مبتنی بر امتیاز برای خرید تور در همکاری با خطوط هوایی - ترویج مقاصد و تجربیات جدید با الهام از ظرفیت‌های محلی؛ همکاری با صنایع خلاق برای نوسازی بازار - هماهنگی با شرکت‌های بیمه‌ای برای تحت پوشش کامل قرار دادن محصولات گردشگری
۶. رویدادها و نشست‌ها
بهداشت
- برای پایدارسازی جریان سفر وعده‌های غذایی به‌صورت بسته‌بندی شده عرضه شود و از ارائه خدماتی همچون خدمات بوفه‌ای امتناع گردد. - تدوین راهنمای مخصوص برنامه‌ریزان جهت راه‌اندازی مجدد رویدادها و نشست‌ها
محصول و بازاریابی
- در اولین گام، راه‌اندازی رویدادهای دیجیتالی با سخنرانان حرفه‌ای، به‌کارگیری نوآوری‌های تکنولوژیکی و محتوای مرتبط: ■ تحلیل گزینه‌های فروش بلیت به آن دسته از رویدادها که می‌تواند فرصت‌های اضافی نظیر روابط میان کسب‌وکارها (B2B) را فراهم آورد. ■ ارائه خدمات اضافی بعد از برگزاری رویداد نظیر گزارش‌دهی و آموزش ■ ارائه دسترسی رایگان به بخش‌های خاصی از رویدادها به‌منظور ایجاد پایگاهی از دنبال‌کنندگان رسانه‌ای - در گام دوم، ارائه رویدادهای سنتی برای بازار داخلی با رعایت مقررات محلی و پروتکل‌های بهداشتی
۷. پارک‌های موضوعی و جاذبه‌ها
بهداشت
- به مردم اجازه دهید تا از امکانات لذت ببرند و استفاده از ماسک را ترویج دهید. - کاهش میزان تماس‌ها و ضدعفونی سطوح به‌صورت مرتب - محافظت از کارکنان با استفاده از سازوکارهای مختلف نظیر استفاده از پوشش‌ها، ایجاد مانع و فاصله‌گذاری

- مدیریت میزان تراکم افراد در محل جاذبه‌ها، تعریف واحدهای خانوادگی و همچنین تدوین پروتکل‌هایی برای جریان بازدیدکنندگان و استفاده از فضاهای مشترک - کاهش یا مدیریت ظرفیت برای ایجاد فاصله اجتماعی مناسب و نظارت مداوم بر میزان ورودی برای اطمینان از اینکه مهمانان می‌توانند فاصله فیزیکی را در فضا حفظ کنند. - انتقال الزامات و پروتکل‌های بازدید در اختیار مراجعه‌کنندگان - تعبیه علائمی در محل‌های عبور برای نشانه‌گذاری فاصله فیزیکی - تشویق به پرداخت آنلاین و رزروهای قبلی. - استفاده از فناوری‌های جدید مانند واقعیت افزوده یا واقعیت مجازی برای بهبود تجربه بازدیدکنندگان قبل، حین و بعد از بازدید
۸. مدیریت و برنامه‌ریزی مقاصد
- اتخاذ فرایندهایی منطبق با ریسک ارزیابی شده از وضعیت بهداشت عمومی و در هماهنگی با شرکای بخش دولتی و خصوصی - حمایت از شرکت‌ها در اجرا و آموزش کارکنان خود در مورد پروتکل‌های جدید (تأمین مالی و آموزشی) - استفاده از فناوری برای داشتن سفری ایمن، بدون نقص و بدون تماس در مقصد - ارائه اطلاعات قابل اعتماد و در دسترس به پروتکل‌ها برای بخش خصوصی و مسافران (ارسال پیام کوتاه جهت اطلاع از پروتکل‌ها و آگاهی از شماره تماس‌های مراکز بهداشتی) - ایجاد برنامه‌ها و کمپین‌هایی برای تشویق بازار داخلی با همکاری بخش خصوصی (طرح‌های تشویقی، تجدیدنظر احتمالی در تاریخ تعطیلات، تسهیلات حمل‌ونقل، کوپن‌ها و غیره) و یکپارچه‌سازی مقصدها - تبلیغ محصولات و تجربیات جدید برای مسافران فردی و گروه‌های کوچک نظیر علاقه خاص، طبیعت، گردشگری روستایی، غذا و نوشیدنی، ورزش و غیره. - حفظ حریم خصوصی داده‌ها در حین اجرای برنامه‌های ردیابی؛ از دستورالعمل سازمان بهداشت جهانی در مورد استفاده از فناوری‌های دیجیتال برای ردیابی تماس، استفاده کنید. - استفاده از ظرفیت‌های پزشکی و پروتکل‌ها در مقاصد - اطمینان از هماهنگی میان سیاست‌های گردشگری، بهداشت و حمل‌ونقل - تعریف نقش‌ها و مسئولیت‌ها برای دولت‌ها، بخش خصوصی و مسافران

مأخذ: سازمان جهانی جهانگردی، گزارش «راهنمای جهانی برای شروع مجدد گردشگری»، ۲۰۲۰.

۳-۳. راهکارهای کوتاه‌مدت و بلندمدت بانک جهانی برای احیای صنعت گردشگری^۲

بانک جهانی راهکارهای کوتاه‌مدت و بلندمدتی را در ذیل ۶ محور تطبیق یافتن با وضعیت به‌وجود آمده، ارتباطات، اقدامات مالیاتی و حفظ مشاغل، کمک‌های مالی و تسهیلات، آموزش/ ارتقای مهارت برای حفظ مشاغل و بهبود رقابت‌پذیری، برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری برای احیا و حمایت از پایدارسازی به‌منظور بهبود وضعیت صنعت گردشگری پس از آسیب‌های به‌وجود آمده از قبل شیوع کرونا ارائه می‌دهد:

1. Global Guidelines to Restart Tourism

2. World Bank Group. (2020). Rebuilding Tourism Competitiveness. Tourism response, recovery and resilience to the Covid-19 crisis.

جدول ۱۱. راهکارهای کوتاه‌مدت و بلندمدت بانک جهانی برای احیای صنعت گردشگری

تطبیق یافتن با وضعیت به‌وجود آمده
راهکار کوتاه‌مدت
همکاری دولت و بخش خصوصی جهت تشکیل کمیته واکنش به بحران. اقدامات این کمیته در راستای موارد ذیل است: ■ جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها در سطح شرکت‌ها و مؤسسات درخصوص میزان درآمد، اشتغال، زیان و اثرات مالی ■ بهترین تجارب بین‌المللی را جمع‌آوری و به اشتراک بگذارید. ■ شرکای توسعه‌ای/ حمایتگر را برای پاسخ کوتاه‌مدت بسیج کنید؛ مقررات و مالیات‌ها را برای کمک به فرایند بازیابی ساده‌سازی کنید. ■ پیام‌های مشترک را به تأمین‌کنندگان و تولیدکنندگان بازار صادر کنید. ■ کسب‌وکارها را با شرایط بهداشتی جدید از طریق بازساختاردهی، منطبق سازید.
راهکار بلندمدت
برنامه‌ریزی و پیاده‌سازی برای اقداماتی در جهت «ساختن بهتر از گذشته»^۱ ■ از اطلاعات جمع‌آوری شده در زمان شیوع کرونا برای ایجاد یک استراتژی بازیابی انعطاف‌پذیر اجرای آن استفاده کنید. ■ بهبود اطلاعات گردشگری و سیستم‌های مدیریت داده‌ها.
ارتباطات و ترفیعات سفر
راهکار کوتاه‌مدت
محدودیت‌های سفر را پذیرفته و اقدامات را با آنها تطبیق دهید: ■ سیاست‌هایی را در گردشگری اتخاذ کنید که در آن دستورالعمل‌های بهداشتی رعایت می‌شود. ■ بازاریابی از هر نوع را متوقف کنید و از همه بخواهید در خانه بمانند. اطلاعات به‌موقع و صادقانه را نشر دهید: ■ مجامع گردشگری و سازمان‌های مدیریت مقصد باید نقش فعالی در برقراری ارتباطات و اطلاع‌رسانی به مردم در مورد آخرین تحولات مقصد ایفا نمایند. ■ مقصد را به‌عنوان مسئول اصلی معرفی کرده و برای جلب اعتماد ذی‌نفعان از طریق ارائه اطلاعات قانع‌کننده اقدام کنید.
راهکار بلندمدت
بازار و دارایی‌های خود برای تنوع‌بخشی به محصولات را بررسی کنید: ■ بازارهای هدف را شناسایی کنید و عدم محدودیت ورود را تضمین نمایید. ■ مطمئن شوید که محصولات عرضه شده، قیمت و دسترسی‌ها (ویزا و پروازهای مستقیم) از جذابیت برخوردار هستند. ■ تعطیلات ویژه اعلام کنید و برنامه‌های کسر مالیات را ارائه دهید تا به رونق گردشگری داخلی بینجامد. راه‌اندازی مجدد مقاصد ■ تبلیغات پیرامون «بازگشت به گذشته» در مقاصد کلیدی خود را راه‌اندازی کنید. ■ بازگرداندن بودجه‌های تبلیغاتی به سطح قبل از بحران و افزایش بودجه برای توسعه بازارهای بین‌المللی از طریق پیگیری فعالیت‌های ترویجی ■ از ظرفیت همکاری و تبلیغات منطقه‌ای بهره ببرید.
اقدامات مالیاتی و حفظ مشاغل
راهکار کوتاه‌مدت
تخفیف مالیات بر دارایی یا تعویق پرداخت برای هتل‌ها و سایر مشاغل گردشگری، ازجمله برای مستأجران در املاک دولتی، پارک‌ها یا تأسیسات معافیت هزینه ورودی^۲ شرکت‌های هواپیمایی ملی و سایر خطوط هوایی تجاری خطوط حمل‌ونقل هوایی و سفرهای دریایی تدابیری را جهت اطمینان درخصوص رزروها با چشم‌پوشی از هزینه‌های تغییر یا لغو برای رزروهای آینده، اتخاذ نمایند.

1. Build-back-better

2. Fee Waivers

راهکار بلندمدت
کاهش یا حذف هزینه‌های ورود و مالیات‌های مربوط به پروازهای کلیدی از بازارهای اصلی سنتی و جدید برای حمل‌ونقل هوایی، یارانه بلیت برای دوره‌های زمانی محدود در زمان پیک سفر تعریف کنید.
کمک‌های مالی و تسهیلات
راهکار کوتاه‌مدت
کمک‌های مالی یا یارانه‌های دولتی به مشاغل خصوصاً جهت کمک به مهار شیوع ویروس یارانه دستمزد جهت تداوم پرداخت حقوق کارکنان حمایت به صورت ارائه کمک‌های مالی محدود به مشاغل آسیب‌پذیر به خصوص برای مؤسساتی که دغدغه نقدینگی دارند.
بهبود دسترسی به منابع مالی برای مشاغل ثبت شده گردشگری. ارزیابی، اولویت‌بندی و تسهیل دسترسی به منابع مالی با شرایط مطلوب برای کسب‌وکارهای کلیدی گردشگری با ارائه تسهیلات تضمینی تحت مدیریت انجمن‌های دولتی و بخش خصوصی دیجیتالی کردن مجوزها، ثبت و تعاملات و پرداخت‌های دولتی با اهرم اعطای تسهیلات و بودجه‌ریزی خاص برای مقابله با کرونا به فرایند احیای صنعت کمک کنید.
آموزش / ارتقای مهارت برای حفظ مشاغل و بهبود رقابت‌پذیری
راهکار کوتاه‌مدت
آموزش مجازی کارکنان صنعت گردشگری برای جلوگیری از تعدیل آنها - یارانه‌ای را به کارفرمایان اختصاص دهید تا کارکنان خود را اخراج نکرده و به جای آن به آموزش مهارت‌های نیروهای خود در دوران کرونا متمرکز شده و پس از بحران ایشان را به کار بازگردانند. - حمایت از آموزش مجازی کارکنان برای بهبود استانداردهای ارائه خدمات
راهکار بلندمدت
ایجاد اطمینان خاطر در کارکنان و حفظ تمامی ایشان در سطوح مختلف و در درازمدت - غلبه بر ماهیت عدم ثبات شغلی در صنعت گردشگری با تأکید بر تعریف مشاغل طولانی‌مدت در این حوزه - مسائل بهداشتی و کمک‌های اولیه را به کارکنان، آموزش و سطح بهداشت ایشان را افزایش دهید.
برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری برای احیا
راهکار کوتاه‌مدت
توسعه برنامه‌های سفر پس از بحران و رزرو سفر و اقامت - اعتباراتی را در این زمینه پیش‌بینی کنید. - برای استفاده حداکثری از بسترهای دیجیتال و فناوری، خدمات آنلاین را در سفر و گردشگری به کار گیرید.
راهکار بلندمدت
تقویت و حمایت از کارآفرینی - بر ایجاد محصولات جدید و نوآورانه تأکید کنید که می‌توانند به افزایش حجم گردشگران کمک کرده و در عین حال گردشگران قدیمی را به کسب تجربیات جدید تشویق نمایند. - تشویق به گسترش تجارت و کارآفرینی از طریق معافیت از هزینه‌های مجوز (اعم از صدور و تمدید) برای هتل‌ها، آژانس‌های مسافرتی و راهنمایان تور و خدمات حمل‌ونقل نظیر تاکسی‌ها - افزایش دسترسی و ایجاد دروازه‌های جهانی جدید با کاهش هزینه‌های ورود و مالیات فرودگاه مسافران، افزایش پروازها و بازگشایی مجدد مرزها
حمایت از پایدارسازی گردشگری
راهکار کوتاه‌مدت
مسیر حفاظت از بخش گردشگری را ترسیم نمایید. ایجاد این تصویر که گردشگری یک صنعت انعطاف‌پذیر بوده و از جوامع در طول بحران و پس از آن در دوران بهبود حمایت خواهد کرد.

■ انسجام و طول عمر بخش را از طریق حمایت واقعی از کارمندان، مشاغل، جوامع و غیره، تضمین نمایید.
راهکار بلندمدت
تقویت مقررات خاص که امکان پایداری و رقابت را فراهم می‌کند.
■ سیاست‌های منطقه‌بندی را برای تضمین توسعه پایدار تعریف کنید؛ به‌ویژه مناطقی که دارای سایت‌های میراث فرهنگی‌اند.
■ تدوین و اجرای دستورالعمل‌های منطقه‌بندی شهری و روستایی برای حفاظت از مناطق سبز، حفاظت از میراث فرهنگی و تضمین توسعه پایدار در آینده
■ گسترش برنامه‌ها و مشوق‌های فعلی برای سبز کردن بخش گردشگری و افزایش آگاهی از توسعه پایدار مانند ایجاد انگیزه در استفاده از منابع انرژی تجدیدپذیر و فناوری‌های سبز.

مأخذ: بانک جهانی، ۲۰۲۰.

۴. مرور تجارب جهانی

علاوه بر امکان بهره‌مندی از توصیه‌های کلان سازمان‌های جهانی در زمینه نحوه رویارویی با شیوع بیماری کرونا در صنعت گردشگری و ارائه پیشنهادهایی در این خصوص، برخی از سازمان‌های بین‌المللی نظیر سازمان جهانی جهانگردی و اتحادیه اروپا به رصد اقدامات انجام شده در کشورهای مختلف نیز پرداخته‌اند. مرور این تجارب می‌تواند در دریافت روش‌های تعدیل وضعیت به‌وجود آمده در صنعت گردشگری کمک‌کننده باشد.

۴-۱. اقدامات کشورها به گزارش سازمان جهانی جهانگردی^۱

سازمان جهانی جهانگردی طی گزارشی به تجمیع اقدامات صورت‌گرفته توسط ۱۶۷ کشور پرداخته و خروجی خود را در قالب راهبرد سیاست‌های اقتصادی^۲، سیاست‌های پولی^۳، مشاغل و مهارت‌ها^۴، هوش بازاریابی^۵، مشارکت عمومی - خصوصی^۶، باز راهاندازی گردشگری^۷ و بهبود گردشگری داخلی^۸ را دسته‌بندی می‌نماید. جدول ذیل خلاصه‌ای از مجموعه اقدامات پیگیری شده زیرمجموعه هر راهبرد را نشان می‌دهد:

1. World Tourism Organization (UNWTO). (2020). How are Countries Supporting Tourism Recovery?
2. Fiscal Policies
3. Monetary Policies
4. Jobs and Skills
5. Marketing Intelligence
6. Public-private Partnership
7. Restarting Tourism
8. Promoting Domestic Tourism

جدول ۱۲. خلاصه اقدامات ۱۶۷ کشور در زمان شیوع کرونا در حوزه گردشگری

سیاست‌های اقتصادی
اقدامات مشترک در تمامی حوزه‌ها ➤ معافیت، کاهش یا استمهال مالیات‌ها و سایر پرداختی‌های اجتماعی به‌صورت خاص برای کسب‌وکارهای کوچک و متوسط ➤ راه‌اندازی صندوق‌های اضطراری اقتصادی و کمک به کسب‌وکارهای کوچک و متوسط از محل آنها؛ در برخی موارد این صندوق‌ها در مشارکت با مؤسسات مالی شکل گرفته‌اند. ➤ برنامه‌های سرمایه‌گذاری ➤ استمهال یا تخفیف در هزینه‌های انرژی (آب و برق) برای واحدها و اشخاص خوداشتغال ➤ راه‌اندازی شبکه تأمین مایحتاج و وسایل بهداشتی برای اقشار آسیب‌پذیر نظیر افراد کم‌توان حرکتی اقدامات خاص گردشگری ➤ معافیت، استمهال (حداکثر ۶ ماه) و کاهش (تا ۵۰ درصد) مالیات‌های مربوط فعالیت‌های مرتبط با گردشگری مانند هزینه حفاظت از محیط زیست، مجوزهای گردشگری، بازاریابی گردشگری، هزینه ویزا و همچنین مالیات بر سرمایه گردشگری ➤ کمک اقتصادی به کسب‌وکارهای کوچک و متوسط گردشگری ➤ تخفیف در هزینه‌های آب و برق برای مشاغل ➤ کمک به جریان نقدینگی آژانس‌های مسافرتی
سیاست‌های پولی
اقدامات مشترک در تمامی حوزه‌ها ➤ کاهش یا معافیت نرخ بهره ➤ یارانه نرخ بهره (بخشش وام، یارانه بخشی از سود وام توسط دولت) ➤ خطوط اعتباری ویژه مخصوص شرکت‌های کوچک و متوسط و خوداشتغال‌ها و خطوط مالی در همکاری با مؤسسات بین‌المللی ➤ نظیر صندوق بین‌المللی پول، بانک جهانی و سایر بانک‌های توسعه منطقه‌ای ➤ تأمین مالی مشارکتی^۱ و تأمین اعتبار مجدد^۲ ➤ ضمانت‌های دولتی برای وام‌های پل زنی که برای پوشش کمبود نقدینگی موقت استفاده می‌شود. ➤ اعطای وام به کسب‌وکارهای کوچک و متوسط (دولت ۹۰ تا ۱۰۰ درصد هزینه‌های اعتباری را پوشش می‌دهد) ➤ استمهال وام‌ها ➤ اقداماتی در راستای تضمین ثبات ملی در زمینه نرخ ارز و قیمت برای مصرف‌کنندگان اقدامات خاص گردشگری ➤ وجوه مالی برای شرکت‌های کوچک و متوسط در گردشگری مانند تعریف وام جدید و شرایط ترجیحی وام ➤ برنامه تشویقی برای خطوط هوایی
مشاغل و مهارت‌ها
اقدامات مشترک در تمامی حوزه‌ها ➤ مرخصی با حقوق کارمندان و تأمین هزینه‌های آن از محل دولت ➤ یارانه مستقیم برای شرکت‌های تک‌نفره و خرد ➤ کمک مالی دولت به مشاغل به‌صورت درصدی از صندوق حقوق کارکنان ➤ تمدید زمان بیکاری کارگران فصلی ➤ کاهش یا تعویق پرداخت حق بیمه تأمین اجتماعی ➤ معافیت یا جبران تعهدات بیمه درمانی اجباری ➤ تسهیل موقت شرایط برای استفاده از صندوق‌های بیمه اجتماعی ➤ ارائه کمک‌های مالی به کارآفرینان برای حمایت از کارکنان قراردادی با سطح دستمزد کمتر از حداقل متوسط حقوق ماهیانه ➤ پرداخت نقدی به کارگران بیکار

1. Co-financing
2. Refinancing of Credit

➤ مکانیسم‌های انعطاف‌پذیر برای شرکت‌ها برای حمایت از هزینه‌های کارکنان و کاهش مالیات بر حقوق ➤ تشویق دورکاری در صورت امکان و انعطاف‌پذیری در برنامه‌ها ➤ آموزش آنلاین تحول دیجیتال برای حمایت از شرکت‌ها اقدامات خاص گردشگری ➤ کاهش تعرفه آموزشی برای فعالان گردشگری ➤ ارائه یارانه دستمزد برای کمک به کسب‌وکارها برای حفظ مشاغل در گردشگری، مهمان‌نوازی و حمل‌ونقل هوایی ➤ حمایت مالی از کارآموزان ➤ حمایت از کسب‌وکارها با ارائه آموزش در زمینه مهارت‌های دیجیتال ➤ بازآموزی و مهارت‌آموزی به کارکنان حوزه گردشگری از جمله افرادی که شغل خود را از دست داده‌اند ➤ تعیین گردشگری به عنوان یکی از حوزه‌های اشتغال مورد حمایت دولت ➤ برنامه‌های ظرفیت‌سازی
هوش اقتصادی
اقدامات مشترک در تمامی حوزه‌ها ➤ مکانیسم‌های کنترل بحران داخلی مانند کمیته‌های هماهنگی ملی ➤ کمپین‌های اطلاعاتی ➤ مطالعات ارزیابی اثرات اقدامات خاص گردشگری ➤ مکانیسم‌های کنترل بحران داخلی مانند کمیته‌ها/ نیروهای ویژه/ یگان‌های ویژه ➤ کانال‌های ارتباطی مانند پلتفرم‌های دیجیتال و سایر امکانات برای اطلاع‌رسانی به ذی‌نفعان در صنعت گردشگری ➤ نظارت بر داده‌ها به صورت به موقع در جهت درک تقاضای گردشگری و تهیه نظرسنجی‌ها، مطالعات و پیش‌بینی‌ها ➤ تهیه راهنماهایی برای تعریف وضعیت موجود کسب‌وکارهای گردشگری و متخصصان شاغل در صنعت گردشگری ➤ اندازه‌گیری اثرات شیوع کرونا در کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت ➤ کمپین‌های ترویج گردشگری مجازی
مشارکت عمومی - خصوصی
اقدامات خاص گردشگری ➤ راه‌اندازی صندوق‌های احیای گردشگری به منظور تعدیل اثرات ناشی از شیوع کرونا ➤ راه‌اندازی صندوق‌های مشارکتی با کمک هزینه بخش خصوصی ➤ راه‌اندازی کمیته‌ها و گروه‌هایی در مشارکت با بخش خصوصی یا با عضویت این بخش ➤ استراتژی‌های مدیریت بحران ➤ راه‌اندازی پلتفرم‌هایی برای ذی‌نفعان بخش خصوصی ➤ حمایت از کسب‌وکارها با برنامه‌های سرمایه‌گذاری ➤ حمایت از کسب‌وکارها با تسهیل فعالیت‌ها در فضای مجازی
باز راه‌اندازی گردشگری
➤ بازپرداخت هزینه رسیده^۱ برای تورها و بسته‌های سفری که به دلیل شیوع کرونا کنسل شده‌اند. ➤ اصلاحات در قوانین قرارداد برای حمایت از مشتریان و مجریان تور ➤ ارائه پیشنهادات و دستورالعمل‌های جدید در مورد بسته‌های سفر برنامه‌ریزی شده‌ای که اجرای آنها به دلیل شیوع کرونا غیرممکن است. ➤ تهیه پروتکل‌های بهداشتی و ایمنی، گواهینامه‌ها و برچسب‌ها در مؤسسات گردشگری (بخش اقامت، رستوران‌ها، مراکز آب‌درمانی و سلامتی و غیره). ➤ ایجاد مسیرها^۲ ایمنی بین کشورها برای راه‌اندازی مجدد گردشگری بین‌المللی

بهبود گردشگری داخلی
➤ ارائه رسیدهای ^۱ تعطیلاتی برای گردشگری داخلی
➤ راه‌اندازی کمپین‌های تبلیغاتی و بازاریابی گردشگری داخلی
➤ معافیت از هزینه‌های خدمات هوایی در عملیات خطوط هوایی داخلی و هزینه‌های امنیت هوانوردی داخلی و منطقه‌ای
➤ تأمین مالی مشترک پروژه‌های تبلیغاتی کوچک‌تر و اجرای پروژه‌ها در بازار داخلی
➤ خلاقیت در توسعه محصول
➤ پیش‌بینی تقاضای گردشگری داخلی

مأخذ: سازمان جهانی جهانگردی، گزارش «چطور کشورها به از احیای گردشگری حمایت می‌کنند؟»، ۲۰۲۰.

۲-۴. اقدامات کشورها به گزارش سازمان همکاری و توسعه اقتصادی^۲

اتحادیه اروپا نیز به گردآوری مجموعه اقدامات انجام شده توسط کشورهای عضو این اتحادیه با سه محور محافظت از مردم، تضمین بقای صنعت و راه‌اندازی مجدد پرداخته است. جدول ذیل خلاصه‌ای از اقدامات مهم این کشورها در سه محور یادشده را نشان می‌دهد:

جدول ۱۳. خلاصه اقدامات کشورهای عضو اتحادیه اروپا در زمان شیوع کرونا در حوزه گردشگری

محورها	اقدامات
کانادا	
تضمین بقای صنعت	به تعویق انداختن پرداخت اجاره‌ها و هزینه مجوزهای شغلی برای فعالان گردشگری در پارک‌های ملی، مکان‌های تاریخی و مناطق حفاظت شده دریایی
راه‌اندازی مجدد	نقش‌آفرینی راهبردی بخش گردشگری در کمیته مقابله با ویروس کرونا
دانمارک	
تضمین بقای صنعت	پرداخت غرامت به برگزارکنندگان رویدادهایی که به دلیل ممنوعیت تجمعات بزرگ لغو می‌شوند. موافقتنامه میان کشورهای دانمارک و سوئد برای تعریف ضمانت‌های اعتباری برای خطوط هوایی مشترک شارژ صندوق ضمانت سفر توسط دولت برای جبران خسارت‌های ناشی از کنسلی‌های سفر به علت شیوع کرونا
راه‌اندازی مجدد	تبادل نظر وزارت صنعت، بازرگانی و دارایی به‌عنوان متولی امر گردشگری، به‌طور مستمر با صنعت گردشگری و سایر ذی‌نفعان گردشگری برای تبادل نظر درباره وضعیت موجود و اقدامات بعدی
فنلاند	
محافظت از مردم	«ویزیت فنلاند» ^۴ راهنمایی برای مسافران فنلاند منتشر کرده است. اداره ایمنی و بهداشت شغلی در فنلاند اطلاعاتی را در زمینه‌های ایمنی و بهداشت شغلی منتشر و در این زمینه خدمات تلفنی ارائه می‌دهد. وزارت اقتصاد فنلاند دستورالعمل‌هایی را در مورد فعالیت کارگران، زندگی کاری، تعطیلی رستوران‌ها، کار فصلی، حق کارآفرینان در تأمین اجتماعی و حمایت موجود برای مشاغل و کارآفرینان انفرادی، منتشر کرده است.

1. Voucher

2. How are Countries Supporting Tourism Recovery?

3. Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). (2020). Tourism Policy Responses to the Coronavirus (COVID-19)

4. Visit Finland

«ویزیت فنلاند» سازمانی در کشور فنلاند است که به توسعه و بازاریابی تصویر سفر این کشور پرداخته و همچنین به شرکت‌های مسافرتی فنلاند برای بین‌المللی کردن، توسعه، فروش و بازاریابی محصولات مسافرتی با کیفیت بالا، کمک می‌کند.

ویزیت فنلاند فعالیت‌های بازاریابی را در پاسخ به محدودیت‌های سفر به حالت تعلیق درآورده و بر طرح‌های کسب‌وکاری گردشگری با ایجاد اشتغال برای حداقل ۶ نفر تمرکز کرده است. مراکزی به‌صورت ویژه برای حمایت از این دسته کسب‌وکارها ایجاد شده‌اند. علاوه بر این، شهرداری‌ها نیز از کارآفرینان حمایت می‌کنند. «سازمان تجارت فنلاند» و «ویزیت فنلاند» تأثیرات شیوع کرونا بر مشاغل گردشگری را رصد کرده و خروجی آن را در قالب سمینارهایی در مورد سناریوهای بازاریابی گردشگری در فنلاند ارائه می‌کنند. ویزیت فنلاند محتواهای آموزشی آنلاین رایگان نظیر نحوه دیجیتالی کردن مشاغل گردشگری را ارائه می‌کند. وزارت کشاورزی و جنگلداری فنلاند در حال آماده‌سازی مکانیسم حمایتی برای مشاغل گردشگری مرتبط با مزرعه است.	تضمین بقای صنعت
وزارت امور اقتصادی و اشتغال فنلاند با توجه به شرایط فعلی پیش آمده به تهیه مکمل جدیدی برای برنامه استراتژیک گردشگری فنلاند طی سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۲۸ پرداخته است؛ بدین منظور یک کارگروه بین وزارتی راه‌اندازی شده است. به‌منظور تحریک بازار داخلی گردشگری یک کمپین با شعار «۱۰۰ دلیل برای سفر در داخل فنلاند» راه‌اندازی شده است. در این کمپین سازمان‌های مختلف درگیر هستند و در تأمین مالی آن مشارکت می‌کنند. هم امور اقتصادی و اشتغال فنلاند - به‌عنوان متولی اصلی گردشگری کشور فنلاند - و هم ویزیت فنلاند به‌صورت مستمر با سایر ذی‌نفعان مرتبط گردشگری هستند تا در مورد وضعیت فعلی و گام‌های بعدی تبادل نظر داشته باشند.	راه‌اندازی مجدد
فرانسه	
پیشنهاد به فعالین گردشگری که بازپرداخت‌ها با اعتباری معادل مبلغی در خدمات بعدی جایگزین شود.	تضمین بقای صنعت
کمک‌هزینه ۱۸ میلیارد یورویی دولت به‌صورت وام در اختیار ۵۰۰۰ شرکت فعال در حوزه گردشگری قرار گرفت.	راه‌اندازی مجدد
یک طرح بازاریابی فعالیت‌های گردشگری به ارزش ۱/۳ میلیارد یورو نیز مورد پیگیری قرار گرفت.	
آلمان	
راه‌اندازی وب‌سایت مخصوص وضعیت گردشگری در زمان کرونا که در آن اطلاعات عمومی و تخصصی مرتبط برای فعالان حوزه، ارائه می‌گردد.	تضمین بقای صنعت
یونان	
ایجاد یک خط ارتباطی بدون محدودیت برای تورگردانان و نمایندگان کسب‌وکارها و بازار گردشگری با وزارت گردشگری	تضمین بقای صنعت
تشکیل ستاد مدیریت بحران برای مقابله با کرونا	راه‌اندازی مجدد
ایرلند	
سازمان توسعه گردشگری ایرلند، ^۱ مجموعه‌ای از حمایت‌های آموزشی و مشاوره‌ای را به کسب‌وکارهای گردشگری به‌منظور توانمندسازی ایشان در مقابله با چالش‌ها و تهدیدهایی پیش آمده ارائه می‌کند.	تضمین بقای صنعت
وزارت حمل‌ونقل، گردشگری و ورزش ایرلند یک گروه نظارت بر گردشگری و کووید - ۱۹ را با عضویت سهامداران صنعت، آژانس‌های گردشگری دولتی و مقامات وزارتخانه، تشکیل داده است.	راه‌اندازی مجدد
یک گروه بازاریابی گردشگری در وزارتخانه مزبور به تهیه طرح بازاریابی مبادرت ورزیده‌اند؛ این طرح توصیه‌هایی را در مورد نحوه انطباق و بهبود فعالیت‌های گردشگری در محیط تغییر شکل یافته ناشی از شیوع کووید - ۱۹ می‌باشد.	

ایتالیا	
محافظة از مردم	کمک‌هزینه فوق‌العاده به کارکنان حوزه فرهنگ و گردشگری تعمیم خدمات تأمین اجتماعی به کارگران فصلی حوزه گردشگری پرداخت غرامت به کارگران فصلی گردشگری که مشاغل خود را در پیک سفر به دلیل شیوع کووید - ۱۹ از دست داده‌اند.
تضمین بقای صنعت	حمایت از مشاغل فرهنگی، تفریحی و گردشگری؛ تعلیق پرداخت مالیات‌ها به صورت مقطعی، تعلیق حق بیمه اجباری و ارائه کمک‌های اجتماعی جایگزینی رسیدهای سفر کنسل شده به‌خاطر کرونا با رسیدهای جدید ارائه شده برای سفر اقدامات حمایتی از خطوط هوایی دچار مشکل نظیر آلیتالیا ^۱ و ایر ایتالیا ^۲
ژاپن	
محافظة از مردم	هزینه ۳/۶ میلیارد ینی آژانس گردشگری ژاپن ^۳ برای اطلاعات دقیق و به‌موقع به مسافران بین‌المللی راه‌اندازی خط تلفن بازدیدکنندگان توسط سازمان ملی گردشگری ژاپن ^۴ برای ۲۴ ساعت شبانه‌روز و ۳۶۵ روز در سال
تضمین بقای صنعت	دولت ژاپن در حال بررسی سیاست‌های مالی جدید برای حمایت از صنعت گردشگری است.
کره	
محافظة از مردم	با توجه به اینکه گردشگری به‌عنوان یکی از مصادیق «بخش حمایت از اشتغال ویژه» در این کشور به‌شمار می‌رود، شرکت‌های گردشگری مجاز به دادن مرخصی با حقوق به گردشگران خود می‌باشند.
تضمین بقای صنعت	مبلغ ۲۴۳ میلیون دلار از صندوق ملی گردشگری برای حمایت از شرکت‌های گردشگری در قالب تأمین مالی ترجیحی بدون وثیقه ^۵ و همچنین وام با نرخ بهره ۱/۵ درصد همراه با یک سال تنفس، هزینه شد. توزیع مواد ضدعفونی‌کننده برای پیشگیری از شیوع کرونا در عرصه صنعت گردشگری تدوین مقررات آرام‌کننده فضای به‌وجود آمده جهت حمایت از رشد بخش گردشگری
راه‌اندازی مجدد	نخست‌وزیر، ریاست ستاد مقابله با بلایای طبیعی و ایمنی ^۶ را برعهده گرفت. این ستاد شامل تمام وزارتخانه‌های دولت مرکزی و همچنین هفده استان و شهرهای بزرگ است. وزارت امور خارجه (MOFA) ^۷ کارگروه همکاری بین‌المللی در زمینه کنترل بیماری‌ها را به ریاست معاون وزیر وزارت امور خارجه اداره می‌کند تا به‌طور سیستماتیک به تقاضای رو به رشد برای همکاری با مشارکت دوازده وزارتخانه مربوط و ۶ سازمان دولتی پاسخ دهد. وزارت فرهنگ، ورزش و گردشگری (MCST) جلسات مجازی منظمی را با ذی‌نفعان گردشگری برای نظارت دقیق بر وضعیت فعلی و بحث در مورد نیازهای بخش خصوصی برگزار می‌کند.
هلند	
راه‌اندازی مجدد	سازمان ملی بازاریابی مقصد هلند در همکاری با سازمان‌های بازاریابی محلی بر روی یک استراتژی بازاریابی ملی کار می‌کنند. استراتژی مزبور بهبود پایدار صنعت گردشگری را به دنبال خواهد داشت.

1. Alitalia
2. Air Italy
3. The Japan Tourism Agency
4. Japan National Tourism Organization (JNTO)
5. Preferential Non-collateral Financing
6. Central Disaster and Safety Countermeasure (CDSC)
7. The Ministry of Foreign Affairs (MOFA)

نیوزلند	
تضمین بقای صنعت	معرفی بسته واکنش اقتصادی نیوزلند در برابر کووید - ۱۹ جهت حمایت از مشاغل در مقابل شیوع این بیماری و بهبود وضعیت اقتصادی کشور
راه‌اندازی مجدد	اختصاص اعتبارات به صندوق بازیابی گردشگری ^۱ وزارت گردشگری نیوزلند عهده‌دار پروژه «توسعه‌سازی مجدد» ^۲ شد. در این پروژه نحوه اداره گردشگری، چگونگی بازاریابی داخلی و بین‌المللی و همچنین نحوه مدیریت بازدیدکنندگان پس از دوران شیوع کووید - ۱۹ ترسیم شده است. وزارت گردشگری همچنین به بررسی چگونگی استفاده از ظرفیت‌های مالیاتی برای احیای گردشگری پرداخته است.
پرتغال	
محافظت از مردم	ارائه اطلاعات مفید و به‌روز در مورد توصیه‌های ایمنی به گردشگران، محدودیت‌های موجود در کشور و تماس‌های مفید برای کسانی که در مقصد هستند.
تضمین بقای صنعت	کمک‌هزینه ۹۰۰ میلیون یورویی برای هتل‌ها و اقامتگاه‌ها، ۲۰۰ میلیون یورو برای آژانس‌های مسافرتی، خدمات تفریحی و برگزارکنندگان رویدادها و ۶۰۰ میلیون یورو برای رستوران‌ها خط حمایت از نقدینگی شرکت‌های خرد گردشگری پشتیبانی آنلاین تخصصی از شرکت‌ها توسط مدرسه گردشگری پرتغال
راه‌اندازی مجدد	تغییر شعار از «نمی‌توان از پرتغال گذشت» ^۳ به «نمی‌توان از امید گذشت» ^۴
اسپانیا	
محافظت از مردم	انتشار دستورالعمل‌های بخشی: ۱. دستورالعمل‌های وزارت کار و اقتصاد اجتماعی در مورد نحوه عملکرد در جنبه‌های مرتبط با نیروی کار در زمینه کرونا، ۲. دستورالعمل‌های وزارت صنعت، تجارت و گردشگری در مورد اقدامات مناسب برای مشاغل و کارگران بخش گردشگری
تضمین بقای صنعت	تعلیق پرداخت سود و بازپرداخت وام برای کارآفرینان صنعت گردشگری به مدت یک سال تعویق پرداخت سود و/یا اصل وام در مناطق برای شرکت‌ها و کارگران خوداشتغال آسیب‌دیده از بحران
ترکیه	
تضمین بقای صنعت	معافیت مالیات اقامت در هتل‌ها و امکانات گردشگری
انگلستان	
تضمین بقای صنعت	مشاغل هتلداری و اوقات فراغت در انگلستان صد درصد دریافتی‌ها از محل تعطیلات را برای ۱۲ ماه دریافت کرده‌اند. ویزیت انگلند ^۵ یک صندوق ۱/۳ میلیون پوندی برای حمایت از حیات کسب‌وکارهای کوچک و متوسط گردشگری راه‌اندازی کرده است.
راه‌اندازی مجدد	ویزیت بریتین ^۶ با همکاری دولت بریتانیا یک کمپین بازاریابی برای ترویج گردشگری بریتانیا پس از پایان همه‌گیری ایجاد کرده است.
ایالات متحده آمریکا	
تضمین بقای صنعت	دولت یک بسته محرک دو تریلیون دلاری برای تمامی مشاغل از جمله مشاغل فعال در خط مقدم گردشگری، صنایع با بیشترین آسیب از جمله خطوط هوایی، فرودگاه‌ها و آژانس‌های مسافرتی، فراهم آورد.

مأخذ: سازمان همکاری و توسعه اقتصادی، گزارش «سیاست گردشگری در پاسخ به کرونا»، ۲۰۲۰.

1. Tourism Recovery Fund (TRF)
2. Reimagining
3. Cant Skip Portugal
4. Cant Skip Hope
5. Visit England
6. Visit Britain
7. Tourism Policy Responses to the Coronavirus (COVID-19)

۳-۴. اقدامات کشورها به گزارش شورای جهانی سفر و گردشگری^۱

شورای جهانی سفر و گردشگری به بررسی اقدامات مورد پیگیری کشورهای مختلف در پنج محور تسهیل سفرهای ورودی، حمایت از کارکنان، نقدینگی، سیاست‌های مالیاتی و تشویق سفر داخلی پرداخته است:

۱-۳-۴. تسهیل سفرهای ورودی

محور تسهیل سفر شامل بررسی تجربه‌ها در موضوعات مدیریت ریسک ورودی‌ها، حمایت از گردشگران در زمینه هزینه‌های بیماری و تسهیل روادید است:

▪ مدیریت ریسک برای ورودهای بین‌المللی – تجربه کشور یونان

کشور یونان از جمله نخستین کشورهایی است که بعد از موج اول شیوع کرونا مرزهای خود را به روی گردشگران بین‌المللی گشود. این کشور به‌جای اتخاذ سیاست‌های انقباضی ممنوعیت ورود هرگونه مسافر به کشور، سعی در تمرکز و رصد مسافران به‌صورت فردی در جهت جلوگیری از شیوع بیماری در کشور خود داشته است. بدین صورت که در ابتدا به‌صورت تصادفی از مسافران ورودی تست کووید - ۱۹ گرفته و در صورت مثبت بودن جواب، مسافر را با تقبل کلیه هزینه‌ها از سوی کشور یونان به مدت ۱۴ هفته قرنطینه می‌نمود. پس از آن، ارائه جواب منفی تست کرونا یا داشتن آنتی ژن بیماری به‌عنوان یک الزام برای ورود به این کشور در نظر گرفته شد.

یکی دیگر از اقدامات یونان در این خصوص، اجرای برنامه «آزادی آبی» در ماه می ۲۰۲۱ است. در این برنامه کلیه ساکنان و کارگران صنعت مهمان‌نوازی در جزایر مقصد گردشگران خارجی واکسیناسیون شده و ارائه این تصویر از گسترش واکسیناسیون در این مقاصد اعتماد هرچه بیشتر گردشگران ورودی را در پی داشته است.

▪ حمایت از گردشگران در زمینه هزینه‌های بیماری کووید - ۱۹ – تجربه کشور اسپانیا

در بسیاری از مناطق اصلی گردشگری اسپانیا به‌منظور جلب اعتماد مسافران و تشویق ایشان به انجام رزرو، «بیمه رایگان کووید - ۱۹» برای گردشگران طی اقامت در کشور اسپانیا، تعریف شده است. بدین شکل که در صورت بیمار شدن گردشگری طی سفر خود، شرکت بیمه‌ای طرف قرارداد دولت هزینه‌های مرتبط با دارو، درمان پزشکی، بستری در بیمارستان، حمل‌ونقل از بیمارستان به محل اقامت و حتی بازگشت به کشور مبدأ را متقبل می‌شود.

▪ تسهیل روادید – تجربه کشور مصر

هنگامی که دولت اجازه از سرگیری گردشگری ورودی به مصر را از یکم ژانویه ۲۰۲۰ داد، اقدامات

1. World Travel and Tourism Council (WTTC). (2021). Government Policies Enabling Travel and Tourism Recovery During Covid-19

متعددی را برای تشویق به بازگشت بازدیدکنندگان ارائه کرد. در این میان، همه مسافرانی که قبل از ۳۱ اکتبر ۲۰۲۰ مستقیماً به استان‌های دریای سرخ، الاقصر، سینای جنوبی، اسوان یا ماتروه می‌رسند، از پرداخت هزینه استاندارد روادید (۲۵ دلار آمریکا برای هر نفر) معاف هستند. این سیاست سپس تا ۳۰ آوریل ۲۰۲۱ تمدید شد. این موضوع یکی از عواملی است که به گفته خالد العنانی وزیر گردشگری و آثار باستانی مصر، موجب شده مصر تا مارس ۲۰۲۱ بیش از دو میلیون گردشگر از بیش از ۲۰ کشور جهان را از آن خود سازد.

در جولای ۲۰۲۱، دولت سیاست تسهیل روادید را بیشتر گسترش داد و اتباع ۲۸ کشور دیگر را قادر ساخت تا ویزای توریستی مصر خود را به صورت الکترونیکی دریافت کنند. در مجموع، ۷۴ ملیت می‌توانند ویزای الکترونیکی مصر را به صورت آنلاین دریافت کنند. این امر به دنبال اعلام سیاست تسهیل سفر دیگری در ماه ژانویه صورت گرفت که به موجب آن بازدیدکنندگان کاملاً واکسینه شده از برخی کشورهای دارای نرخ ابتلا به کووید - ۱۹ پایین‌تر می‌توانند بدون نیاز به انجام آزمایش پی.سی.آر^۱ وارد مصر شوند.

۲-۳-۴. حمایت از کارکنان

محور حمایت از کارکنان شامل برنامه حفظ کارکنان و آموزش و تقویت مهارت‌هاست:

■ برنامه حفظ کارکنان

- تجربه کشور انگلستان

تا فوریه ۲۰۲۱، ۷۵ درصد از نیروی انسانی فعال در زمینه اقامتگاهی و ۵۷ درصد از کارکنان بخش حمل‌ونقل هوایی در انگلستان به حالت تعلیق درآمدند. آژانس‌های مسافرتی و تورگردانان سفر نیز از وضعیت مطلوب‌تری برخوردار نیستند. دولت انگلستان به منظور جلوگیری از اخراج قطعی نیروهای فعال در صنعت گردشگری در زمان‌های اوج‌گیری بحران، تا ۸۰ درصد از پرداختی مرتبط با حقوق کارکنان در زمینه گردشگری را متقبل شد. گفته می‌شود تا آوریل ۲۰۲۱، به ۱/۳ میلیون کارفرما جهت حفظ ۱۱/۵ میلیون شغل در بخش‌های مختلف صنعت سفر کمک شده است. این کمک‌هزینه رقمی بالغ بر ۶۴ میلیارد پوند بوده است.

- تجربه کشور فرانسه

کلیه کارکنان دارای قرارداد اعم از رسمی یا ساعتی می‌توانند ۷۰ درصد دستمزد خود را از کارفرما دریافت کنند. در طول بحران کووید - ۱۹، اکثر کارفرمایان برای ساعات عدم حضور کارکنان هیچ هزینه‌ای متقبل نمی‌شوند، زیرا دولت مبلغی تا سقف ۴/۵ برابر حداقل دستمزد ساعتی را به کارمندان پرداخت می‌کند. شرکت‌ها می‌توانند تا ۳۰ روز پس از اولین کاهش ساعت کاری، برای این طرح درخواست کنند. حداکثر مدت این طرح از ۶ ماه به ۱۲ ماه افزایش یافته است.

■ آموزش و تقویت مهارت‌ها

– تجربه کشور سنگاپور

سنگاپور برنامه‌ای تحت عنوان «مهارت‌های یکپارچه سنگاپور»^۱ شامل طیف گسترده‌ای از دوره‌های آموزشی برای کسب مهارت‌های مورد تقاضا و نوظهور در چندین بخش، به‌ویژه آنهایی که فرصت‌های استخدام خوبی دارند، راه‌اندازی کرده است. این طرح که در حال حاضر نیز مورد پیگیری است و هدف آن ایجاد حدود ۱۰۰,۰۰۰ فرصت شغلی و مهارت‌سازی در چهار بخش گسترده است. سقف کمک‌هزینه ماهیانه برای این دوره برابر با ۹۰۴ دلار آمریکاست و آموزش‌ها از ۶ تا ۱۲ ماه به‌طول می‌انجامد.

– تجربه کشور پرتغال

کشور پرتغال با هدف آموزش ۵۰,۰۰۰ نفر از افراد و پوشش دادن ۲۰ درصد از افراد فاقد شغل طی سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۱ برنامه آتی وار - پی.تی.^۲ را راه‌اندازی کرده است. هدف از این برنامه، ارائه آموزش و مهارت‌ها در بخش‌های نوظهور، پایدار و خاص در فعالیت‌های گردشگری است. در این میان، توجه به حوزه‌های دیجیتال نظیر ارائه آموزش‌ها در خصوص تجارت الکترونیک، برنامه‌نویسی، برنامه‌های کاربردی موبایل و طراحی وب به‌منظور تضمین احتمال اشتغال مهارت‌آموزان به‌صورت خاص مورد توجه است.

مقام مسئول گردشگری پرتغال^۳ همچنین به دنبال ارتقای نیروی فعال در شرکت‌های کوچک و بسیار کوچک است. بدین جهت، برنامه‌ای را با هدف تسریع آموزش در تحول دیجیتال، پایدارسازی و انطباق با خواسته‌های آتی گردشگری راه‌اندازی نمود. این آموزش‌ها به‌صورت رایگان و مجازی برگزار می‌شود. دوره‌های آموزشی «ارتقای دیجیتال» با ۱۱۶ ساعت آموزش و «ارتقای پایداری» با ۸۰ ساعت آموزش تعریف شده است. این دوره‌ها از آوریل ۲۰۲۰ امکان آموزش حدود ۱۵۰۰۰ کارگر را فراهم کرده است.

۳-۳-۴. نقدینگی

محور نقدینگی شامل موضوعات حمایت از سازمان‌های مدیریت مقصد، بهبود گردشگری داخلی، اعتبارات مناسب برای گردشگری و پشتیبانی نقدینگی از حمل‌ونقل هوایی می‌گردد:

■ حمایت از سازمان‌های مدیریت مقصد – تجربه کشور کانادا

دولت کانادا متعهد به سرمایه‌گذاری ۳۰ میلیون دلاری کانادا^۴ طی ۱۸ ماه با کمک سازمان‌های بازاریابی استانی و منطقه‌ای برای حمایت از احیای مشاغل کوچک و جوامع بومی، شده است. بر این اساس، هر کسب‌وکار می‌تواند از محل ۲۵۰۰۰ دلار کانادا،^۵ دریافت نماید.

1. SG United Skills Programme

2. ATIVAR-PT

3. Turismo de Portugal

۴. برابر با ۳۴۷۱۷۳۰۰ دلار آمریکا

۵. برابر با ۲۰۵۹۳ دلار آمریکا

▪ بهبود گردشگری داخلی – تجربه کشور هنگ کنگ

بیش از ۱,۳۵۰ آژانس مسافرتی و راهنمای تور در هنگ کنگ یارانه‌های حدود ۱۰ هزار تا ۲۵ هزار دلار آمریکایی برای کمک به توسعه سفرهای داخلی دریافت کرده‌اند. علاوه بر این، هر کارمند آژانس مسافرتی و راهنمای تور معتبر نیز می‌تواند یارانه‌ای معادل ۶۴۵ دلار آمریکا بدین منظور دریافت نماید.

دولت همچنین کوپن‌های مصرف الکترونیکی را به صورت اقساطی به ارزش حدود ۳۳۴ میلیون دلار آمریکا برای ساکنان دائمی هنگ کنگ و افراد بالای ۱۸ سال صادر کرده است. این سیاست با هدف افزایش میزان مصرف در غرفه‌های مواد غذایی، رستوران‌ها و جاذبه‌های گردشگری محلی دارای ارزش ۴/۶ میلیارد دلار آمریکایی است و ۷/۲ میلیون نفر را شامل می‌شود.

علاوه بر حمایت‌های یاد شده مبلغی در حدود ۱۲۰ میلیون دلار آمریکا برای توسعه گردشگری داخلی با اولویت پیشبرد پروژه‌های میراث فرهنگی محلی و گردشگری خلاقانه تعریف شده است. در حدود ۱۲۸ میلیون دلار آمریکا نیز به سازمان اقدامات هوشمند خلاقانه^۱ برای توسعه صنایع خلاق محرک تقاضا، اختصاص یافته است.

▪ اعتبارات مناسب برای گردشگری – تجربه کشور چین

وزارت فرهنگ و گردشگری^۲ و بانک صنعتی و تجاری چین^۳ توافقنامه‌ای را برای کمک به شرکت‌های فرهنگی و گردشگری امضا کردند. براساس این توافقنامه ۱۰۰ میلیارد یوان (۱۵/۶ میلیارد دلار) اعتبار را از طریق وام برای کمک به شرکت‌های خصوصی کوچک، متوسط و خرده‌فرهنگی و گردشگری ارائه می‌گردد. این اعتبارات برای تقویت سرمایه‌گذاری در حوزه گردشگری تعریف شده است. علاوه بر این، منابع یادشده نقش مثبتی در تقویت گردشگری داخلی چین داشته است. تا جایی که در سه‌ماهه سوم سال ۲۰۲۰، تعداد گردشگران در مقاصد اصلی سفر داخلی به حدود ۷۰ درصد از مدت مشابه در سال ۲۰۱۹ رسید. در مجموع ۶۳۷ میلیون سفر در طول روز ملی و تعطیلات جشنواره میانه پاییز نیز در سراسر چین انجام شد؛ ۷۹ درصد از میزان سفرهای انجام شده در دوره مشابه در سال ۲۰۱۹ انجام شد.

▪ پشتیبانی نقدینگی از حمل‌ونقل هوایی – تجربه ایالات متحده آمریکا

ایالات متحده آمریکا قانونی تحت عنوان «کمک، امداد و امنیت اقتصادی ویروس کرونا»^۴ را به تصویب رسانده است. براساس این مصوبه باید در حدود ۱۰ میلیارد دلار آمریکا به فرودگاه‌های تجاری و عمومی برای کمک به جایگزینی درآمدهای ازدست‌رفته، تأمین مالی ادامه فعالیت فرودگاه‌ها و در نتیجه حفاظت از مشاغل اختصاص یابد. وجوه مدنظر را می‌توان برای هزینه‌های سرمایه‌ای، هزینه‌های عملیاتی از جمله حقوق، دستمزد، آب و برق و پرداخت بدهی استفاده کرد. این قانون همچنین بودجه‌ای را برای افزایش

1. Create Smart Initiative

2. Ministry of Culture and Tourism

3. Industrial and Commercial Bank of China (ICBC)

4. CARES (Coronavirus Aid, Relief, and Economic Security) Act

سهم فدرال به ۱۰۰ درصد برای کمک‌های بلاعوض اعطا شده در اعتبارات برای «برنامه بهبود فرودگاه»^۱ و فعالیت‌های مکمل فراهم می‌آورد. افزایش سهم فدرال و بودجه اضافی به پروژه‌های ایمنی و ظرفیت حیاتی موجب می‌شود تا فرودگاه‌ها بدون توجه به شرایط مالی فعلی خود و طبق برنامه‌ریزی از پیش تعریف شده به فعالیت‌های توسعه‌ای خود ادامه بدهند.

۴-۳-۴. سیاست‌های مالیاتی^۲ (معافیت‌های مالی و عوارض برای گردشگری)

– تجربه کشور استرالیا

اداره مالیات استرالیا،^۳ تخفیفات مالیاتی مختلفی در مواردی همچون به تعویق انداختن پرداخت‌های سررسیده، پرداخت اقساطی، مالیات بر درآمد، مالیات بر مزایای جانبی و مالیات غیرمستقیم برای کسب‌وکارهای فعال در نظر گرفته است. صفر کردن جریمه‌های مالیاتی یا صفر کردن اقساط سه‌ماهه در سال ۲۰۲۰ از جمله اقدامات حمایتی دیگری است که این اداره در کشور استرالیا پیگیری کرد. علاوه بر این، راه تعامل مشاغل برای چگونگی پرداخت‌های مالیاتی هنوز با این سازمان باز است.

در سطح منطقه‌ای، منطقه پایتخت استرالیا (ACT)^۴ حمایت هدفمندی را برای بخش‌های گردشگری و مهمان‌نوازی در قالب تخفیف و معافیت ارائه کرد. این شامل تخفیف کامل در هزینه‌های ثابت آب و فاضلاب برای سال مالی ۲۰۲۰-۲۰۲۱ برای ارائه‌دهندگان خدمات اقامتگاهی است. اتومبیل‌های اجاره‌ای ثبت شده و اتوبوس‌های اجاره شده، از اول اکتبر ۲۰۲۰، علاوه بر معافیت ۱۲ ماهه از هزینه‌های مجوز سالیانه اعلام شده در آوریل ۲۰۲۰، معافیت ۱۲ ماهه از هزینه‌های ثبت نام خودرو را نیز دریافت کردند.

– تجربه کشور ایسلند

کشور ایسلند تدابیر مالیاتی مختلفی را برای حمایت از کسب‌وکارهای آسیب‌دیده از شیوع بیماری کووید - ۱۹ به کار گرفت. از جمله اینکه مالیات حقوق و دستمزد را به تعویق انداخت؛ به مشاغل اجازه داد مالیات بر حقوق و دستمزد نیمه اول را تا اول ژانویه ۲۰۲۱ و نیمه دوم را ۱۴ روز بعد پرداخت کنند. به تعویق انداختن مالیات واحدهای تجاری تا سه ماه، یکی دیگر از اقدامات انجام شده در این خصوص است. علاوه بر این، مالیات بر ارزش‌افزوده در تأسیسات اقامتی گردشگری از ۶۰ درصد به ۱۰۰ درصد کاهش یافت. پرداختی‌های گمرکی برای کشتی‌ها و هواپیمایی، مالیات بر اتاق هتل‌ها و مالیات برای واحدهای فعال به شدت آسیب‌دیده از شیوع این بیماری نیز به تعویق افتاد.

1. Airport Improvement Programme (AIP)

2. Fiscal

3. Australian Taxation Office (ATO)

4. Australian Capital Territory (ACT)

– تجربه انگلستان

انگلستان نیز در وهله اول از سیاست به تعویق انداختن پرداختی‌های مالیات بر ارزش افزوده در برهه‌های زمانی مختلف تشدید بیماری، استفاده کرد. اما در گام بعد به یک طرح جدید در این زمینه اهتمام ورزید؛ بدین شکل که به فعالین صنعت اجازه داد تا مالیات بر ارزش افزوده معوق را به صورت اقساط مساوی و بدون بهره پرداخت کنند. در خصوص تعداد اقساط پرداختی نیز آزادی عمل وجود دارد.

علاوه بر امتیازات تعریف شده قبلی، برای فعالیت اقتصادی مرتبط با حوزه گردشگری و مهمان‌نوازی از ژانویه ۲۰۲۰ تا پایان مارس ۲۰۲۱ کاهش موقت ۱۵ درصدی مالیات بر ارزش افزوده در نظر گرفته شد. در مارس ۲۰۲۱، دولت کاهش ۱۵ درصدی مالیات بر ارزش افزوده را تا سپتامبر ۲۰۲۱ تمدید کرد. پس از آن، مالیات بر ارزش افزوده ۱۲/۵ درصدی برای فعالیت‌های گردشگری تا پایان مارس ۲۰۲۲، تعریف شد.

۵-۳-۴. تشویق سفر داخلی

– تجربه کشور تایلند

به منظور تحریک تقاضای گردشگری داخلی، دولت تایلند برنامه «با هم سفر می‌کنیم»^۱ را به ارزش حدود ۷ میلیارد دلار آمریکا راه‌اندازی کرد. این پروژه تاکنون چندین بار تمدید شده و در سال جاری دو میلیون نفر از جمعیت مردم تایلند را هدف قرار داده است.

این برنامه در ابتدای امر سه بسته پیشنهادی را شامل می‌شد:

➤ **حالت اول؛** بسته یارانه برای اقامت، غذا و جاذبه‌ها به ارزش حدود ۶۰۰ میلیون دلار آمریکا. در این بسته پیشنهادی ۴۰ درصد از نرخ اتاق، هزینه غذا و هزینه‌های جاذبه در سراسر کشور توسط دولت پرداخت می‌شود. اقامت تا پنج شب در این بسته پیش‌بینی شده است.

➤ **حالت دوم؛** یارانه برای حمل‌ونقل هوایی – این بسته به ارزش حدود ۶۴۰۰۰ دلار آمریکا ۴۰ درصد از کرایه پروازهای داخلی را برای دو میلیون بلیت هواپیما تأمین می‌کند. سقف یارانه در نظر گرفته شده برای هر نفر برابر با ۳۲ دلار است.

➤ **حالت سوم؛** یارانه برای تعطیلات کارکنان بخش بهداشت – این بسته به ارزش حدود ۷۶ هزار دلار آمریکا یارانه‌ای برای کمک به گردشگری داخلی برای ۱/۲ میلیون از داوطلبان و مسئولان در مراکز بهداشتی و بیمارستان‌هاست. یارانه در نظر گرفته شده برای هر نفر در این بسته معادل ۶۴ دلار آمریکا برای یک سفر حداقل دو روز و یک شب است.

در سال ۲۰۲۱ در بسته جدیدی از حمایت‌ها «با هم سفر می‌کنیم» دولت تا ۴۰ درصد از هزینه‌های تورهای داخلی را متقبل می‌شود. این یارانه برای هر نفر تا سقف ۱۶۱ دلار آمریکا بوده و مشروط بر این است که مسافر بسته‌ای شامل حداقل سه روز و دو شب اقامت را از طریق یکی از عرضه‌کنندگان سفر داخلی رزرو نماید.

1. Rao Thieu Duaykan (We Travel Together)

– تجربه کشور کره جنوبی

وزارت فرهنگ، ورزش و گردشگری در کره جنوبی به‌منظور بهبود وضعیت گردشگری داخلی در طول کره و طی فصل تابستان اقداماتی نظیر «هفته مخصوص سفر» و «برنامه یارانه سفر» را به‌کار گرفت. در کمپین «هفته مخصوص سفر» مردم تمرین می‌کردند که چگونه می‌توان از جاذبه‌ها با رعایت فاصله اجتماعی بازدید کرد. بدین صورت که مسیرهای مشخصی برای بازدید دو تا سه نفر و در جاذبه‌های موجود در فضای باز تعریف می‌شد. علاوه بر این، انجمن اتوبوسرانی کره جنوبی نیز به محدود کردن سرنشینان در هر سواری مبادرت می‌ورزید.

در «برنامه یارانه سفر» کارفرمایان ملزم به پرداخت یارانه‌های تعطیلات به کارکنان خود می‌گردند. در این سیستم تشویق سفر دولت ۲۵ درصد یارانه مزبور را تقبل می‌کند.

– تجربه کشور آرژانتین

وزارت گردشگری و ورزش آرژانتین برنامه‌ای را برای پیش‌فروش گردشگری با تخصیص اعتبار به سفرهای آینده در طول سال ۲۰۲۱ و در راستای توسعه گردشگری داخلی در نظر گرفت. بر این اساس، آن دسته از افرادی که برای سال ۲۰۲۱ سفر خود را رزرو نمایند تا ۵۰ درصد کوپن تخفیف سفر در نظر گرفته می‌شود. برای دریافت این یارانه سفر، گردشگران باید فاکتور خرید خود را در سامانه بانک ملی این کشور آپلود و سپس وجه مورد نظر به کیف پول الکترونیکی فرد منتقل می‌شود. برای مصرف این اعتبار می‌توان از تلفن همراه برای انتقال وجه استفاده کرد یا برای دریافت کارت سفر مخصوص درخواست داد. این کارت تا پایان سال ۲۰۲۱ معتبر است.

شرکت‌کنندگان در این طرح شامل ارائه‌دهندگان خدمات اقامتگاهی، حمل‌ونقل، جاذبه‌ها، آژانس‌های مسافرتی و رستوران‌ها هستند. تاکنون ۶۰۰,۰۰۰ آرژانتینی و معادل ۱۵۷ میلیون دلار آمریکا از محل این اعتبارات استفاده کرده‌اند.

جمع‌بندی و پیشنهادها

مرور توصیه‌های سازمان‌های جهانی و همچنین تجارب کشورهای مختلف درخصوص چگونگی مواجهه با شیوع بیماری کووید - ۱۹ در صنعت گردشگری نشانگر برخی تشابهات با اقدامات انجام شده در داخل کشور است. توجه بیشتر به رعایت اصول بهداشتی، تعریف و رعایت پروتکل‌های بهداشتی، تخفیف و استمهال در بازپرداخت وام‌ها، معافیت‌های مالیاتی، انعطاف‌پذیری در کنسلی‌های سفر و غیره در مقاطع اوج‌گیری بیماری در کشور ما نیز به‌عنوان برخی اقدامات حمایتی از شاغلین حوزه گردشگری مورد توجه قرار گرفته است. در این میان، اما راهکارهای دیگری در تجارب جهانی نیز موجود است که چه با فرض

تداوم وضع موجود و چه با احتمال بازگشت وضعیت به زمان قبل از همه‌گیری بیماری کرونا قابل تأسی هستند. از این‌رو، در این بخش از گزارش بدین راهکارها اشاره‌ای خواهیم داشت. باید توجه کرد که اقدامات پیشنهادی هم می‌تواند مورد بهره‌برداری قوه مقننه و هم دستگاه اجرایی متبوع قرار گیرد. در وهله نخست، پیشنهادها به صورت کلی مطرح شده و پس از آن در ذیل هر پیشنهاد ظرفیت‌های موجود یا اقدامات قابل پیگیری قانونی مرتبط نیز مورد اشاره قرار خواهد گرفت. در این میان، محورهای اصلی و اقدامات قابل پیگیری بدین شرح است:

▪ شروع احیای سفر از گردشگری داخلی

سهم گردشگری داخلی در کشور ما بالاست؛ چه پیش از شیوع بیماری که برابر با ۷۹ درصد از سهم صنعت گردشگری را شامل می‌شد (سال ۲۰۱۹) و چه پس از آن که به ۹۴ درصد رسید (سال ۲۰۲۰). علاوه بر آن، همان‌گونه که پیش‌بینی‌های جهانی نشان می‌دهد، بازسازی صنعت سفر از گردشگری داخلی کشورها آغاز خواهد شد. از این منظر، توجه به توسعه مجدد بازار گردشگری داخلی در کشور از اهمیت بالایی برخوردار است. بدین منظور می‌توان اقدامات ذیل را مورد پیگیری قرار داد:

➤ تعریف یارانه سفر؛ طبق تجارب جهانی می‌توان این یارانه‌ها را در دو وجه تعریف نمود. اول، یارانه‌ای که مستقیماً به مسافران پرداخت می‌شود و دوم، یارانه‌ای که به فعالان کسب‌وکار تعلق می‌گیرد.

در حالت اول، طبق تجارب جهانی روش‌های ذیل قابل تعریف است:

- کوپن سفر با ارائه مدرکی مبنی بر رزرو خدمات سفر
- الزام کارفرمایان به تقبل درصدی از هزینه‌های مسافرت کارکنان
- تعریف کوپن‌های سفر و بازپرداخت هزینه‌های آنها به صورت اقساط
- ارائه بسته تخفیفی ویژه برای خدمات حمل‌ونقل داخلی
- ارائه بسته تخفیف ویژه برای اقامت و غذا
- ارائه پرداخت تخفیف ویژه برای کارکنان در بیمارستان‌ها و مراکز بهداشتی

برای «تحریک تقاضای سفر داخلی» می‌توان بخشی از اقدامات تشویقی را از محل تبصره «۱۸»

قانون بودجه مورد پیگیری قرار داد.^۱ علاوه بر این، می‌توان از ظرفیت ماده (۲۵) قانون «الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت» (مصوب ۱۳۸۴/۰۸/۱۵) در خصوص پرداخت ۲۵ درصد از

۱. جزء «۱» بند «الف» تبصره «۱۸» قانون بودجه ۱۴۰۱: «به منظور رشد و پیشرفت استان‌های کشور از طریق ارتقای بهره‌وری و توسعه سرمایه‌گذاری‌ها، تکمیل واحدهای نیمه‌تمام و ظرفیت‌های خالی بنگاه‌های تولیدی برپایه آمایش سرزمین و همچنین حمایت از طرح (پروژه)‌های دانش‌بنیان و پیشران و بسط و عدالت سرزمینی منابع زیر جهت ایجاد و افزایش تولید، اشتغال و کارآفرینی و ارتقای رشد اقتصادی اختصاص می‌یابد:

۱-۱. مبلغ هشتصد و پنجاه هزار میلیارد (۸۵۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از ردیف ۹۷-۵۵۰۰۰۰ این قانون
 ۱-۲. بیست درصد (۲۰٪) از اعتبار قانون استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه‌یافته
 ۱-۳. مبلغ ده هزار میلیارد (۱۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از ردیف ۱۰۱۰۰۵ جدول شماره (۸) این قانون
 ۱-۴. وجوه مربوط به بند «ز» تبصره «۷» این قانون
 ۱-۵. بازگشتی منابع تبصره «۱۸» قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور که به ردیف درآمدی ۳۱۰۶۰۳ واریز گردیده است.
 ۱-۶. مولدسازی و منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیرمنقول مازاد در سطح ملی و استانی
 ۱-۷. سهم استان‌ها از حقوق دولتی معادن و مازاد درآمدهای استانی

هزینه‌های سفرهای کارکنان اجرایی در قالب بن سفر و از محل اعتبارات رفاهی بودجه مصوب دستگاه‌های مشمول ماده (۱۶) قانون برنامه چهارم توسعه در این خصوص، استفاده نمود.

برای حالت دوم، درخصوص یارانه سفر برای کسب‌وکارها می‌توان به‌عنوان مثال به تجربه پرداخت تشویقی به آژانس‌های مسافرتی و راهنمایان گردشگری در جهت تبلیغ سفرهای داخلی اشاره کرد. بدین جهت، می‌توان یا از طریق معافیت مالیاتی یا تعریف مشوق‌هایی از کسب‌وکارها و عرضه‌کنندگانی که توانسته‌اند به تقویت جریان سفر در کشور کمک نمایند، حمایت قانونی کرد.

➤ راه‌اندازی کمپین‌های سفر داخلی به‌منظور تحریک تقاضای سفر؛ به‌عنوان مثال تعریف هفته سفر و ارائه تخفیفات ویژه طی هفته مدنظر یکی از این اقدامات است.

➤ تغییر در زمان تعطیلات یا تعریف تعطیلات ویژه

➤ کمک به توسعه مقاصد نزدیک و سفرهای کوتاه‌مدت در کشور

➤ برگزاری رویدادهای محدود با توجه به ظرفیت‌های مبتنی بر سنت و با رعایت اصول بهداشتی

▪ تسهیل ورود گردشگران از کشورهای همسایه، منطقه و شرکای راهبردی

همان‌گونه که پیش‌تر اشاره شد در کشور ما سهم عمده ورودی‌های گردشگری از «همسایگان» می‌باشند. علاوه بر این، گزارش‌های جهانی نشانگر تجدید حیات این صنعت از محل توسعه گردشگری در میان کشورهای هم‌مرز و هم‌منطقه است. توجه به کشورهای دارای سیاست‌های مشابه در پیگیری اقدامات حیات‌بخشی مجدد به گردشگری کشورها نیز مرسوم بوده است. در این میان، موارد ذیل بیشتر مورد توجه بوده است:

➤ به‌کارگیری سازوکار حمایتی بیمه؛ استفاده از خدمات بیمه‌ای در زمان بحران یکی از راهکارهای مناسب برای حمایت از هر دو طرف عرضه و تقاضا در صنعت گردشگری به‌شمار می‌رود. بدین صورت که برای مسافران باید این اطمینان خاطر ایجاد شود که در صورت کنسل شدن سفر، خسارات‌های وارد شده از سوی بیمه بازپرداخت خواهد شد. از طرف عرضه نیز سرمایه‌گذاران حوزه گردشگری با حمایت‌های بیمه‌ای در صورت تشدید بحران می‌توانند ادعای خسارت کرده و بدین طریق، از بازگشت سرمایه اولیه خود آسوده‌خاطر باشند.

➤ تسهیل روادید: اقداماتی نظیر لغو روادید، روادید در بدو ورود، صدور روادید الکترونیک یا عدم دریافت هزینه روادید از جمله اقداماتی است که بنابه تجارب موجود می‌توان درخصوص بازارهای هدف و همسایه مورد پیگیری قرار داد.

➤ هم‌پیمان شدن با کشورهای همسایه برای رونق گردشگری ورود به‌عنوان مثال توافق با همسایگان برای توسعه زیرساخت‌های سفر مشترک در همکاری با یکدیگر

➤ حمایت از واردکنندگان گردشگر به کشور؛ بر این اساس می‌توان به‌ازای ورود هر گردشگر به

کشور مبلغی را به عنوان جایزه صادراتی برای آژانس‌های خدمات مسافرتی تعریف نمود.

▪ حمایت از کسب‌وکارهای موجود و توسعه کسب‌وکارهای جدید گردشگری

در حمایت از کسب‌وکارهای گردشگری و یا کمک به توسعه این فعالیت‌ها در کشور، می‌توان اقدامات ذیل را مورد توجه قرار داد:

➤ راه‌اندازی صندوق حمایتی؛ استفاده از سازوکار صندوق به منظور احیای کسب‌وکارهای آسیب‌دیده و همچنین سرمایه‌گذاری جدید در این صنعت مورد توجه کشورها بوده است. بدین ترتیب می‌توان راه‌اندازی «صندوق حمایتی - توسعه‌ای گردشگری» با ماهیت مؤسسه عمومی غیردولتی را به عنوان یکی از احکام پیشنهادی در «قانون برنامه هفتم توسعه» به مثابه یکی از ظرفیت‌های قانونی پیش رو مدنظر قرار داد. منابع این صندوق می‌تواند از محل‌هایی نظیر درآمدهای حاصل از صدور یا تمدید مجوز فعالیت تأسیسات و فعالان گردشگری و جرائم قانونی مربوطه، عوارض خروج از کشور و غیره تأمین شود و دولت نیز مجاز به کمک به این صندوق در قالب بودجه‌های سنواتی است.

➤ تضمین حمایت از فعالیت‌های گردشگری در مقابل نوسانات نرخ ارز؛ آسیب‌های ناشی از نوسانات نرخ ارز هم‌زمان با صدمات وارد از قبل شیوع کرونا می‌تواند دست‌اندرکاران این صنعت را دلسرد نماید. بدین جهت، پیشنهاد می‌شود «حمایت در مقابل نوسانات نرخ ارز» به عنوان یک پیشنهاد مورد توجه قانونگذار قرار گیرد. در این میان، می‌توان بندی مشابه بند «پ» ماده (۱۱) قانون حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی (مصوب ۱۳۹۶/۱۰/۲۶)^۱ را در متون قانونی موجود یا پیش رو جایابی نمود.^۲

➤ تخفیف در هزینه‌های انرژی یا تعریف تعرفه خاص گردشگری؛ یکی از اقدامات کشورها اعطای تخفیف در هزینه انرژی‌های مصرفی یا به تعویق انداختن پرداختی‌ها در این زمینه است. این در حالی است که در کشور با پلکانی شدن هزینه‌های انرژی نظیر گاز، مشکلاتی برای تأسیسات گردشگری به وجود آمد. اگرچه قانونگذار با احتساب تعرفه‌های انرژی تأسیسات گردشگری براساس تعرفه خدماتی در قانون بودجه ۱۴۰۱ موافقت نموده است؛ اما به نظر تعریف ویژه «تعرفه انرژی خدمات گردشگری» در متون قانونی برای حمایت از تأسیسات فعال در این صنعت بالاخص در شرایط بحرانی نظیر شیوع بیماری کرونا، ضروری می‌نماید.

➤ به اشتراک‌گذاری دانش و تجربه‌های موفق کسب‌وکارهای گردشگری در مقابله با اثرات منفی شیوع بیماری

➤ تمرکز و توجه به ظرفیت‌ها، ارزش‌ها، محصولات و عرضه‌کنندگان محلی فعال در صنعت گردشگری

➤ توسعه خدمات اجاره خودرو برای تحریک سفرهای شخصی در داخل کشور

۱. «از صادرکنندگان صنایع دستی و فرش دستباف در مقابل آثار منفی ناشی از نوسانات قیمت ارز حمایت کند».
۲. همان.

- استفاده از فناوری همچون داستان‌سرایی در ارائه محصولات گردشگری
- تنوع‌بخشی به محصولات گردشگری و تعریف مسیرهای گردشگری جدید
- ارائه وام در جهت سرمایه‌گذاری و توسعه کسب‌وکارهای گردشگری؛ بدین منظور می‌توان از ظرفیت موجود در تبصره «۱۶» (موضوع تسهیلات تکلیفی) قانون بودجه ۱۴۰۱ استفاده نمود.
- ارائه تخفیف‌های مالیاتی ویژه برای فعالین صنعت گردشگری؛ در این خصوص به‌عنوان مثال می‌توان معافیت‌های مالیاتی مرتبط با حوزه گردشگری در ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم (مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۰۳) را تمدید نمود.^۱ شایان ذکر است با توجه به تاریخ تصویب این قانون و مهلت مقرر در نظر گرفته شده، این معافیت‌های مالیاتی ملغی شده است.
- در نظرگیری آرا و همکاری با کلیه ذی‌نفعان به‌خصوص بخش خصوصی در احیای صنعت سفر

در کشور

- اختصاص اعتبارات در بودجه سالیانه برای کسب‌وکارهای گردشگری آسیب‌دیده از کرونا

▪ مهارت‌آموزی و آموزش

- یکی از محورهای مورد پیگیری در تجارب کشورها ارائه آموزش و مهارت‌آموزی در قالب محورهای ذیل است:
- ارائه آموزش و مهارت‌آموزی در همکاری با دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی
- آموزش‌های مهارت‌های نو و دانش‌های مورد استقبال که به اشتغال افراد منتج خواهد شد.
- آموزش مهارت‌های کار در فضای مجازی

▪ استفاده از فناوری و نوآوری

- با توجه به اینکه شیوع کرونا با تعریف مفاهیمی همچون فاصله‌گذاری و دوری از فضای حقیقی همراه بوده، فعالیت در فضای مجازی و همچنین استفاده از فناوری‌های نوین توسعه یافته است. علاوه بر این، نوآوری در کسب‌وکارها و محصولات گردشگری نیز از اهمیت ویژه‌ای نسبت به گذشته برخوردار شده است. بدین ترتیب، برخی اقدامات حائز توجه در این محور به شرح ذیل است:
- حمایت از راه‌اندازی و فعالیت کسب‌وکارهای نوآورانه و استارت‌آپ‌های گردشگری؛ می‌توان به‌صورت ویژه از محل تبصره «۱۶» قانون بودجه ۱۴۰۱ این دسته از کسب‌وکارها را مورد توجه قرار داد.
- استفاده از فناوری‌های نوین برای ایمن‌سازی سفر و رعایت نکات بهداشتی در عرضه محصولات

۱. در صدر این ماده آورده شده است که «درآمد ابرازی ناشی از فعالیت‌های تولیدی و معدنی اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای تولیدی یا معدنی که از تاریخ اجرای این ماده از طرف وزارتخانه‌های ذی‌ربط برای آنها پروانه بهره‌برداری صادر یا قرارداد استخراج و فروش منعقد می‌شود و همچنین درآمدهای خدماتی بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری اشخاص یادشده که از تاریخ مذکور از طرف مراجع قانونی ذی‌ربط برای آنها پروانه بهره‌برداری یا مجوز صادر می‌شود، از تاریخ شروع بهره‌برداری یا استخراج یا استخراج به مدت پنج سال و در مناطق کمتر توسعه‌یافته به مدت ۱۰ سال با نرخ صفر مشمول مالیات می‌باشند». علاوه بر این، در بند «ر» همین ماده آورده شده است که «کلیه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی که قبل از اجرای این ماده پروانه بهره‌برداری از مراجع قانونی ذی‌ربط اخذ کرده باشند تا مدت ۶ سال پس از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این ماده از پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات بر درآمد ابرازی معاف می‌باشند. حکم این بند نسبت به درآمد حاصل از اعزام گردشگر به خارج از کشور مجری نیست».

گردشگری در بخش‌های مختلف

- ضرورت ارائه آموزش مهارت‌های لازم برای تجارت الکترونیک
- ضرورت ایمن‌سازی بستر سایبری برای انجام مبادلات مجازی در حوزه گردشگری
- استفاده از فناوری‌های نوین همچون واقعیت ارزش افزوده در خلق تجارب برای گردشگران

▪ پایدارسازی صنعت گردشگری

یکی از موضوعات مورد توجه کشورها با توجه به باز زنده‌سازی صنعت گردشگری و امکان بازتعریف رویکردها به این صنعت، ضرورت پیگیری پیاده‌سازی رویکرد پایداری در این حوزه است. در این راستا می‌توان به موارد ذیل توجه داشت:

- توجه به الگوهای پایدارتر و سبز در کسب‌وکارها و تأسیسات گردشگری؛ در کشور ما نیز مشوق‌های قانونی در این خصوص در نظر گرفته شده که کمتر به آنها توجه شده است.^۱
- توسعه محصولات پایدارتر و منطبق با محیط زیست
- توجه به ظرفیت‌های قابل تحمل در عرضه گردشگری

▪ اقدامات دیگر

➤ بازنگری در برنامه‌های توسعه‌ای گردشگری؛ برخی از کشورها با شیوع بیماری به‌منظور بازگشت به جایگاه قبلی خود در توسعه گردشگری به اصلاح برنامه‌های استراتژیک بلندمدت خود پرداخته یا بخشی به‌عنوان مکمل به برنامه‌های خود اضافه کردند. در کشور ما نیز طبق بند «الف» ماده (۱۰۰) قانون برنامه ششم، سند توسعه راهبردی گردشگری تهیه شده است. این در حالی است که برنامه مزبور از کیفیت کافی حتی برای پاسخگویی به نیازهای این صنعت پیش از شیوع کرونا نیز برخوردار نبوده است. از این منظر، پیشنهاد می‌شود تا تهیه «طرح جامع گردشگر کشور» به‌عنوان یک «تکلیف قانونی» و با لحاظ آسیب‌های وارده بر این صنعت در کشور تهیه گردد.

➤ افزایش بودجه‌های تبلیغاتی؛ چه برای ورود گردشگران از بازارهای هدف همسایه و چه به جهت زنده‌سازی جریان سفر داخلی، استفاده از ابزار تبلیغات حائز اهمیت است. از این‌رو، افزایش میزان اعتبارات در زمینه تبلیغات در قوانین سنواتی به‌منظور توجه هرچه بیشتر به صنعت گردشگری آسیب‌دیده ضروری است.

➤ لغو مجوزهای کسب‌وکارها؛ تسهیل ورود به کسب‌وکارها و لغو مجوزهای در این صنعت یک راهکار تقویتی در کشورها در زمان شیوع بیماری به‌شمار می‌رود.

➤ ایجاد امکان دریافت کمک‌هزینه از محل سازمان‌های بین‌المللی

➤ تصویرسازی مجدد^۲ برای بازار هدف گردشگری

۱. نظیر ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور (مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۰۱) یا قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی (مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۰۴)

➤ استفاده از ظرفیت‌های مالیاتی برای بازسازی صنعت گردشگری؛ استفاده از درآمدهای مالیاتی برای توسعه زیرساخت‌های گردشگری

➤ کمک به توسعه زیرساخت‌های گردشگری؛ یکی از اقدامات کشورها در زمان بحران با توجه به عدم امکان بهره‌برداری در زمان‌های تشدید وضعیت توجه به رفع خلأهای زیرساختی در حوزه گردشگری است. موضوع مهمی که به‌نظر در کشور ما مغفول مانده است. این در حالی است که به‌عنوان مثال می‌توان درصدی از درآمد حاصل از روایید را در کشور برای توسعه زیرساخت‌های گردشگری کشور صرف نمود.

جدول ۱۴. خلاصه اهم پیشنهاد‌های قانونی برای بهبود وضعیت گردشگری در مواجهه با کرونا

پیشنهاد‌های قانونی
راه‌اندازی صندوق حمایتی - توسعه‌ای گردشگری
تعریف یارانه سفر برای گردشگران داخلی (در اشکالی همچون کوپن سفر، تقبل درصدی از هزینه سفر توسط کارفرمایان، اقساط سفر و بسته‌های ویژه تخفیف سفر)
تعریف معافیت مالیاتی یا مشوق برای عرضه‌کنندگانی که به افزایش سفرهای داخلی کمک کرده‌اند
تعریف جایزه صادراتی برای آژانس‌های واردکننده گردشگر به کشور
حمایت از فعالیتهای حوزه گردشگری در برابر نوسانات نرخ ارز
ارائه تسهیلات برای توسعه کسب‌وکارهای جدید در صنعت گردشگری با اولویت استارت‌آپ‌ها و کسب‌وکارهای نوآورانه
ارائه تخفیف‌های مالیاتی ویژه برای کلیه فعالین صنعت گردشگری (تمدید بند «ر» ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم (مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۰۳))
اختصاص اعتبارات در بودجه سالیانه برای کسب‌وکارهای گردشگری آسیب‌دیده از کرونا
تکلیف قانونی برای تهیه «طرح جامع گردشگر کشور» در انطباق با شرایط بحرانی پیش‌آمده
افزایش اعتبارات قانونی در زمینه تبلیغات گردشگری داخلی و ورودی
استفاده از درآمدهای مالیاتی برای توسعه زیرساخت‌های گردشگری
تخصیص درصدی از درآمد حاصل از روایید در کشور برای توسعه زیرساخت‌های گردشگری

منابع و مأخذ

الف) کتاب

پیرمحمدزاده، امین. گردشگری مایس، تهران، انتشارات مهکامه، ۱۳۹۷.

ب) گزارش‌های بین‌المللی

1. World Travel and Tourism Council (WTTC). (2020). To Recovery and Beyond. The Future of Travel and Tourism in the Wake of Covid- 19. September 2020.
2. World Tourism Organization (UNWTO). (2020). Priorities for Tourism Recovery. May 2020.
3. World Tourism Organization (UNWTO). (2020). Global Guidelines to Restart Tourism. May 2020.

4. World Bank Group. (2020). Rebuilding Tourism Competitiveness. Tourism response, recovery and resilience to the Covid-19 crisis.
5. World Tourism Organization (UNWTO). (2020). How are countries supporting Tourism recovery?
6. Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). (2020). Tourism Policy Responses to the coronavirus (COVID-19)
7. World Travel and Tourism Council (WTTC). (2021). Government Policies Enabling Travel and Tourism Recovery During Covid-19

ج) قوانین

۱. «قانون حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی»، مصوب ۱۳۹۶/۱۰/۲۶.
۲. «قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)»، مصوب ۱۳۹۶/۰۱/۱۶.
۳. «قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور»، مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۰۱.
۴. «قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی»، مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۰۴.
۵. «الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت»، مصوب ۱۳۸۴/۰۸/۱۵.

د) پایگاه‌های اینترنتی

<https://www.unwto.org/impact-assessment-of-the-covid-19-outbreak-on-international-tourism>

